

การประเมินผลการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด
จังหวัดนครสวรรค์

นางสาวปิยาภรณ์ รำไพ

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2560

**An Evaluation of Experience Provision of Early Childhood Education Teachers
at Ban Tha Makrut School in Nakhon Sawan Province**

Miss Piyaphorn Ramphai

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Evaluation

School of Educational Studies

Sukhothai Thammathirat Open University

2017

หัวข้อการศึกษาคั่นคว้ออิสระ การประเมินผลการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์
ชื่อและนามสกุล นางสาวปิยาภรณ์ ไร่ไพ
แขนงวิชา การวัดและประเมินผลการศึกษา
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง

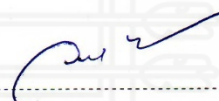
การศึกษาคั่นคว้ออิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 31 สิงหาคม 2561

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว้ออิสระ

ศศิธร บัวทอง

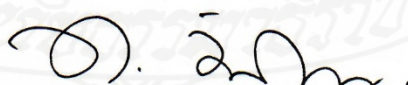
ประธานกรรมการ

(อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง)

กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณิตี แสงประทีปทอง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ)

ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษา **คั่นคว้ออิสระ** การประเมินผลการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่า
มะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

ผู้ศึกษา นางสาวปิยาภรณ์ รำไพ รหัสนักศึกษา 2572500771

ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวัดและประเมินผลการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา อาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง ปีการศึกษา 2560

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ และ (2) ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 จำนวน 48 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 จำนวน 48 คน รวมทั้งหมด 96 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน และแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยปรากฏว่า (1) ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง และในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง และในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี และ (2) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย พบว่า ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดบริการนักเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม และด้านการให้ข่าวสารข้อมูล

คำสำคัญ การประเมินผล การจัดประสบการณ์ ครูปฐมวัย

Independent Study title: An Evaluation of Experience Provision of Early Childhood Education Teachers at Ban Tha Makrut School in Nakhon Sawan Province

Author: Miss Piyaphorn Ramphai; **ID:** 2572500771;

Degree: Master of Education (Educational Evaluation);

Independent Study advisor: Dr. Sasithon Buathong; **Academic year:** 2017

Abstract

The objectives of this research were (1) to evaluate the development of preschool children after receiving experience provision of early childhood education teachers at Ban Tha Makrut School in Nakhon Sawan province; and (2) to evaluate the satisfaction of parents with experience provision of early childhood education teachers at Ban Tha Makrut School in Nakhon Sawan province.

Research informants totaling 96 persons consisted of 48 first- and second-year kindergarten level children, and 48 parents of the children. The employed research instruments were a scale to assess the four aspects of preschool children development, and a questionnaire on parents' satisfaction with experience provision of early childhood education teachers. Data were analyzed using the percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

Research findings showed that (1) regarding evaluation results of the four aspects of development of the 48 preschool children in six weeks, it was found that their level of development in the first and second weeks was at the needed improvement level; their level of development in the 3rd. – 5th. weeks started to be at the moderate level; and their level of development in the sixth week was at the good level; and (2) regarding evaluation results of parents' satisfaction with the experience provision of early childhood education teachers, it was found that the overall satisfaction of the parents with experience provision of early childhood education teachers at Ban Tha Makrut School in Nakhon Sawan province was at the high level; when specific aspects of experience provision were considered, it was found that their satisfaction with every aspect was at the high level; and the experience provision aspects could be ranked based on the parents' satisfaction rating means as follows: the student service provision aspect, the instructional management aspect, the buildings, facilities and environment aspect, and the news and information provision aspect.

Keywords: Evaluation, Experience Provision, Early Childhood Education Teacher

กิตติกรรมประกาศ

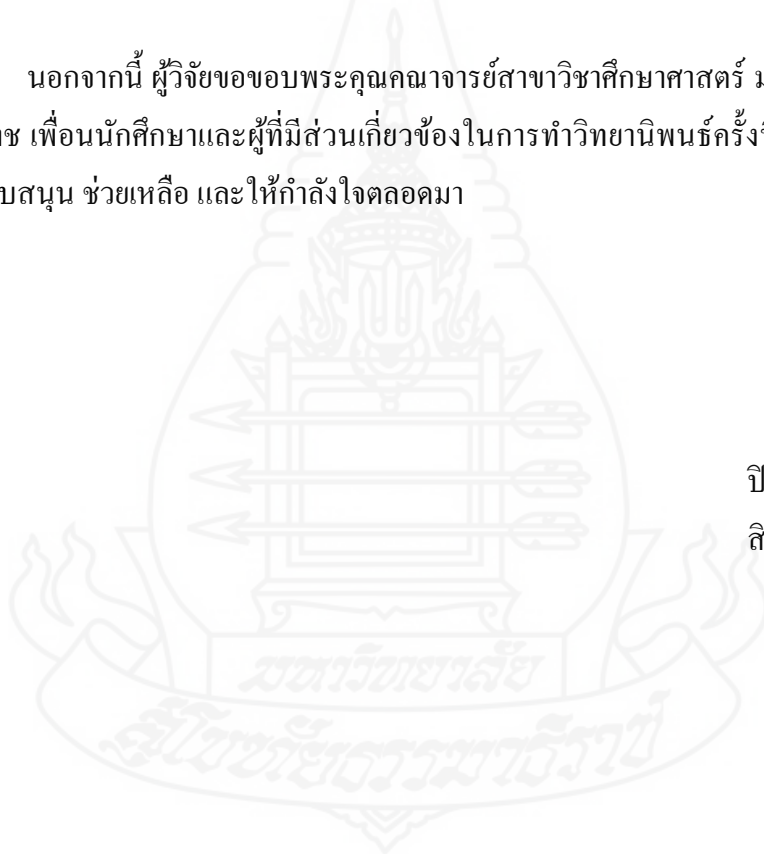
การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความช่วยเหลือเป็นอย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร.วรรณดี แสงประทีปทอง และอาจารย์ ดร.ศศิธร บัวทอง ที่ได้ให้ความกรุณา ให้คำแนะนำและติดตามการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา นับตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่ง สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณผู้ปกครองนักเรียน และนักเรียน โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัด นครสวรรค์ ที่ได้กรุณาให้ข้อมูล เสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัย- ธรรมมาธิราช เพื่อนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณา ให้การสนับสนุน ช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

ปิยาภรณ์ ราไพ

สิงหาคม 2561

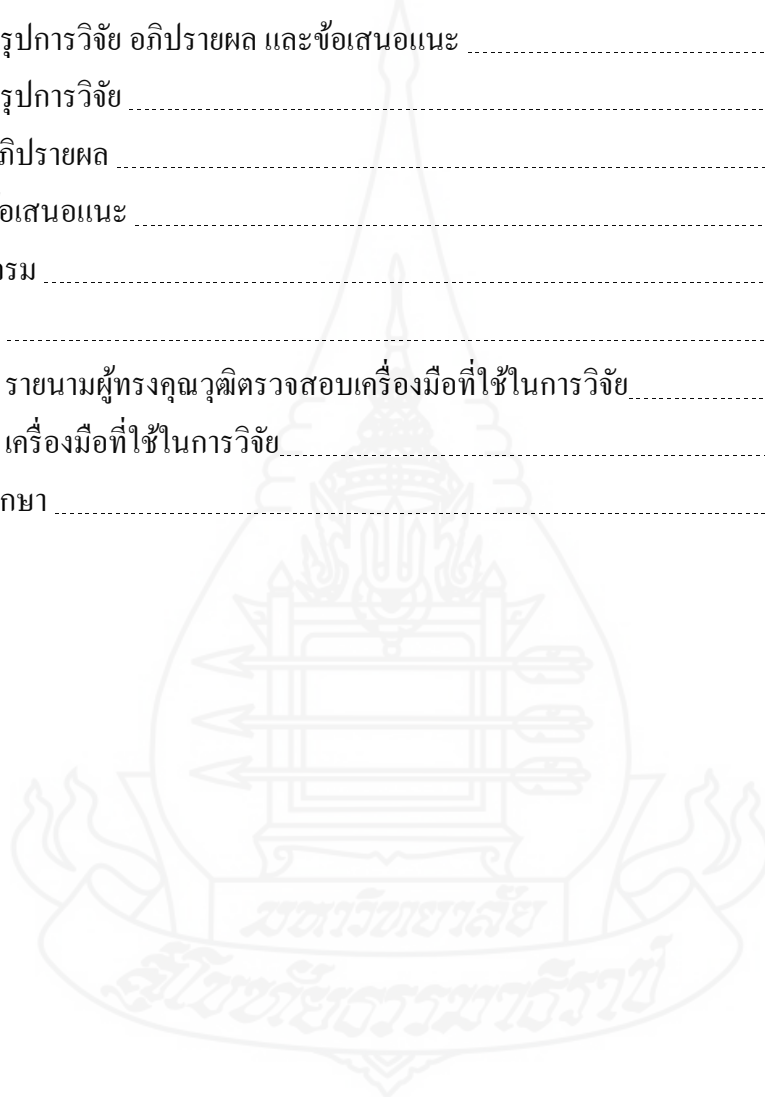

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการประเมิน	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546	7
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการของเด็กปฐมวัย	20
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผล	40
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	49
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
กรอบแนวทางการประเมิน	53
ผู้ให้ข้อมูล	55
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	55
การเก็บรวบรวมข้อมูล	56
การวิเคราะห์ข้อมูล	57
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	58
ตอนที่ 1 ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ ของครูปฐมวัย	58

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัย	66
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	70
สรุปการวิจัย	70
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	74
บรรณานุกรม	75
ภาคผนวก	80
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	81
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	83
ประวัติผู้ศึกษา	99

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย	59
ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กปฐมวัย	60
ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย	62
ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย	63
ตารางที่ 4.5 ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย	65
ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับความพึงพอใจของ ผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม	66
ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับความพึงพอใจของ ผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์	67

ญ

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 กราฟผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน	65

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พัฒนาการเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการต่อเนื่องที่เริ่มตั้งแต่การปฏิสนธิจนถึงบรรลุนิติภาวะและในหลายกรณีก็ยังมีพัฒนาการต่อไปจนตลอดชีวิต แม้ว่าพัฒนาการของเด็กแต่ละคนจะมีการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายแตกต่างกันไปตามปัจจัยทางพันธุกรรมและประสบการณ์ โดยทั่วไปแล้ว พัฒนาการของเด็กปฐมวัยมีการดำเนินการตามขั้นตอนที่เป็นแบบแผนและทิศทางเฉพาะ สิ่งที่ช่วยให้เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการได้อย่างรวดเร็ว คือ ความพร้อม ซึ่งเด็กแต่ละคนจะมีความพร้อมที่แตกต่างกัน

เด็กเป็นทรัพยากรที่มีค่ายิ่งเป็นความหวังของครอบครัวเป็นผู้สืบทอดมรดกทางวัฒนธรรม เป็นพลังที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ ซึ่งอนาคตของประเทศชาติจึงขึ้นอยู่กับคุณภาพของเด็ก เด็กที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และมีพัฒนาการในทุกๆ ด้านที่เหมาะสมกับวัยไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ สังคม และจริยธรรม จะเป็นผู้ที่สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและเป็นประโยชน์ต่อสังคมและประเทศชาติ (เยาวพา เดชะคุปต์, 2542)

ปรัชญาของหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 คือ การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็ก มีกิจกรรมกระตุ้นและส่งเสริมพัฒนาการของสมองอย่างเต็มที่ตามศักยภาพ ภายใต้บริบทสังคม วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคน เพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 5) ปัจจุบันการจัดการศึกษาดำเนินนโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย 0 – 5 ปี (นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 – 2559, น. 17) โดยเน้นให้เด็กปฐมวัยทุกคนได้รับและมีการพัฒนาที่ดีและเหมาะสมอย่างรอบด้าน สมดุลเต็มศักยภาพพร้อมทั้งเรียนรู้อย่างมีความสุขและเติบโตตามวัยอย่างมีคุณภาพ ซึ่งความสำคัญของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 22 ที่กล่าวว่าจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนา

ตนเองได้และถือว่าผู้เรียนสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและศักยภาพภายใต้บริบททางวัฒนธรรม อารยธรรม และวิถีชีวิตทางสังคม มีลักษณะเฉพาะและแตกต่างกัน

การจัดการศึกษาปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาอยู่บนพื้นฐานที่ว่า วัยนี้เป็นวัยที่มีความสำคัญต่ออนาคตของเด็ก เด็กจะเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กปฐมวัยจะได้พัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามวัยซึ่งสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยกิจกรรมการเล่นและการสำรวจด้วยตนเอง ประสบการณ์ต่างๆ ที่จัดให้จะอยู่ในกิจกรรมลักษณะต่างๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการให้เด็กได้ปฏิบัติและค้นคิดข้อความรู้ด้วยตนเองได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกับครู เพื่อน และคนอื่นๆ ในสภาพแวดล้อม สื่อ สารการเรียนรู้ทางการศึกษาปฐมวัยที่ครูได้วางแผนไว้บนพื้นฐานของความรู้ ความเข้าใจธรรมชาติของเด็กปฐมวัย การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ดังกล่าว ช่วยเน้นความสามารถในการเรียนรู้และการพัฒนาเด็กแต่ละคนให้เต็มศักยภาพ โดยการให้เด็กมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมได้ปฏิบัติด้วยตนเองและมีส่วนร่วมในการประเมินผล โดยครูลดบทบาทลงจากผู้สอน หรือผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นเพียงผู้อำนวยความสะดวก (facilitator) ให้เด็กเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ เพื่อแสวงหาความรู้ได้ด้วยตนเองการจัดประสบการณ์ให้เด็กลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learning by doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงมีความสำคัญมาก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้ฝึกการคิด แสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จะมุ่งเน้นการตอบสนองธรรมชาติและความต้องการตามวัยของเด็กอย่างสมดุล

โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด ก่อตั้งเมื่อ วันที่ 10 เดือนพฤษภาคม ปี พ.ศ. 2525 โรงเรียนบ้านท่ามะกรูดเดิมเป็นสาขาของโรงเรียนบ้านตลุกตาสาม โดยเปิดทำการสอนขึ้นในหมู่ที่ 1 ตำบลห้วยน้ำหอม อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์ โดยทำการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 มีนักเรียนทั้งสิ้น 40 คน อาศัยอาคารเรียนชั่วคราวที่ผู้ปกครองนักเรียนและประชาชนร่วมมือกันก่อสร้างขึ้น เพื่อเป็นที่ให้การศึกษาแก่บุตรหลานในเขตรับผิดชอบ และปัจจุบันตั้งอยู่ที่หมู่ 19 ตำบลแม่เป็น อำเภอแม่เป็น จังหวัดนครสวรรค์ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครสวรรค์ เขต 2 มีเนื้อที่จำนวน 16 ไร่ 1 งาน 36 ตารางวา โรงเรียนได้พัฒนาต่อเนื่องมาถึงปี พ.ศ. 2559 ปัจจุบันเปิดสอนตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษาถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนสำหรับเด็กปฐมวัยของโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด ได้ดำเนินการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัยพุทธศักราช 2546 และมีการประเมินพัฒนาการเด็ก

ปฐมวัยเมื่อสิ้นภาคการศึกษาเพียงครั้งเดียว จึงทำให้ไม่เห็นถึงพัฒนาการของเด็กปฐมวัยและไม่สามารถปรับกิจกรรมของการจัดประสบการณ์ของครูเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องของเด็กปฐมวัยได้ทันการ ดังนั้นจึงควรมีการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยและความพึงพอใจของผู้ปกครองเด็กปฐมวัยในการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงกิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้นต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

2.1 เพื่อประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

2.2 เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่

ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 จำนวน 48 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 จำนวน 48 คน รวมทั้งหมด 96 คน

3.2 ขอบเขตด้านเนื้อหา การวิจัยในครั้งนี้ มุ่งประเมิน

3.2.1 พัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

3.2.2 ความพึงพอใจผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนในการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนทั้ง 6 กิจกรรม คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษาให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย

เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

4.2 ประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนา ในการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยพิจารณาจากเด็กปฐมวัย และความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย อยู่ในระดับมากขึ้นไป มีพัฒนาการสูงขึ้นหลังจัดประสบการณ์

4.3 การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การติดตามและสังเกตพฤติกรรม และเป็นการประเมินความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมซึ่งทำให้ทราบว่าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาสมตามวัยหรือไม่ โดยสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมแล้วจดบันทึกลงในเครื่องมือที่สร้างขึ้น เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้งโดยแยกรายละเอียดการประเมินเป็น 4 ด้านดังนี้

4.3.1 พัฒนาการด้านร่างกาย หมายถึง ประเมินการเจริญเติบโต กล้ามเนื้อเล็ก-ใหญ่ และการเคลื่อนไหว

4.3.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ หมายถึง ประเมินความรู้สึก อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม

4.3.3 พัฒนาการด้านสังคม หมายถึง ประเมินการเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น

4.3.4 พัฒนาการด้านปัญญา หมายถึง ประเมินการใช้ภาษา การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์

4.4 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย หมายถึง ความรู้สึกของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

4.5 เด็กปฐมวัย หมายถึง เด็กที่เรียนอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2560

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

5.1 เป็นข้อมูล สำหรับโรงเรียนบ้านท่ามะกรูดที่สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนของครูปฐมวัย

5.2 เพื่อนำความพึงพอใจของผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ มาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ของครูปทุมวัย

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยศึกษาการประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องโดย
เสนอตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546
2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย
 - 2.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์
 - 2.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์
 - 2.3 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 3.1 ความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.2 ความหมายของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.3 วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.4 ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.5 หลักการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
 - 3.6 ขอบข่ายการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย
 - 3.7 วิธีการและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย
4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผล
 - 4.1 ความหมายของการประเมิน
 - 4.2 ความหมายของประสิทธิผล
 - 4.3 รูปแบบของการประเมิน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการจัดการศึกษาในลักษณะของการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษา เด็กจะได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญาตามวัย และความสามารถของแต่ละบุคคล (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

1.1 จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี มุ่งให้เด็กมีพัฒนาการ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถและความแตกต่างระหว่างบุคคล จึงกำหนดจุดหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ดังนี้

1.1.1 ร่างกายเจริญเติบโตตามวัย และมีสุขอนามัยที่ดี

1.1.2 กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็กแข็งแรง ใช้งานได้คล่องแคล่วและประสานสัมพันธ์กัน

1.1.3 มีสุขภาพจิตดี และมีความสุข

1.1.4 มีคุณธรรม จริยธรรม และมีจิตใจที่ดีงาม

1.1.5 ชื่นชมและแสดงออกทางศิลปะ ดนตรี การเคลื่อนไหว และรักการออกกำลังกาย

1.1.6 ช่วยเหลือตนเองได้เหมาะสมกับวัย

1.1.7 รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม และความเป็นไทย

1.1.8 อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และปฏิบัติตนเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

1.1.9 ใช้ภาษาสื่อสารได้เหมาะสมกับวัย

1.1.10 มีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหาได้เหมาะสมกับวัย

1.1.11 มีจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์

1.1.12 มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ และมีทักษะในการแสวงหาความรู้

1.2 คุณลักษณะตามวัย

คุณลักษณะตามวัยเป็นความสามารถตามวัยหรือพัฒนาการตามธรรมชาติ เมื่อเด็กมีอายุถึงวัยนั้นๆ ผู้สอนจำเป็นต้องทำความเข้าใจคุณลักษณะตามวัยของเด็กอายุ 3-5 ปี เพื่อนำไปพิจารณาจัดประสบการณ์ให้เด็กแต่ละวัยได้อย่างถูกต้องเหมาะสม ขณะเดียวกันจะต้องสังเกตเด็กแต่ละคน ซึ่งมีความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อนำข้อมูลไปช่วยในการพัฒนาเด็กให้เต็มตามความสามารถ และศักยภาพ พัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ถ้าสังเกตพบว่าเด็กไม่มีความก้าวหน้าอย่างชัดเจน ต้องพาเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญหรือแพทย์ เพื่อช่วยเหลือและแก้ไขได้ทันท่วงที คุณลักษณะตามวัยที่สำคัญของ

1.2.1 เด็กอายุ 3-5 ปี มีดังนี้ เด็กอายุ 3 ปี

- 1) พัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กระโดดขึ้นลงอยู่กับที่ได้, รับลูกบอลด้วยมือและลำตัว, เดินขึ้นบันไดสลับเท้าได้, เขียนรูปร่างกลมตามแบบได้ และใช้กรรไกรมือเดียวได้
- 2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ เช่น แสดงอารมณ์ตามความรู้สึก, ชอบที่จะทำให้ผู้ใหญ่พอใจและได้คำชม และกลัวการพลัดพรากจากผู้เลี้ยงดูใกล้ชิดน้อยลง
- 3) พัฒนาการด้านสังคม เช่น รับประทานอาหารได้ด้วยตนเอง, ชอบเล่นแบบคู่ขนาน (เล่นของเล่นชนิดเดียวกันแต่ต่างคนต่างเล่น) เล่นสมมติได้ และรู้จักรอคอย
- 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น สำรวจสิ่งต่างๆ ที่เหมือนกันและต่างกัน ได้ บอกชื่อของตนเองได้ ขอความช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องด้วยประโยคสั้นๆ ได้ สนใจนิทานและเรื่องราวต่างๆ ร้องเพลง ท่องคำกลอน คำคล้องจองง่ายๆ และแสดงท่าทางเลียนแบบได้ รู้จักใช้คำถาม “อะไร” สร้างผลงานตามความคิดของตนเองอย่างง่ายๆ และอยากรู้ อยากเห็นทุกอย่างรอบตัว

1.2.2 เด็กอายุ 4 ปี

- 1) พัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กระโดดขาเดียวอยู่กับที่ได้, รับลูกบอลได้ด้วยมือทั้งสอง, เดินขึ้น ลงบันไดสลับเท้าได้, เขียนรูปสี่เหลี่ยมตามแบบได้, ตัดกระดาษเป็นเส้นตรงได้ และกระโดดกระเด้งไม่ชอบอยู่เฉย
- 2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ เช่น แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์, เริ่มรู้จักชื่นชมความสามารถ และผลงานของตนเองและผู้อื่น, ชอบทำทนายผู้ใหญ่ และต้องการให้มีคนฟัง คนสนใจ
- 3) พัฒนาการด้านสังคม เช่น แต่งตัวได้ด้วยตนเอง, ไปห้องส้วมได้เอง, เล่นร่วมกับคนอื่นได้, รอคอยตามลำดับก่อน-หลัง และแบ่งของให้คนอื่น
- 4) พัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น จำแนกสิ่งต่างๆ ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้, บอกชื่อและนามสกุลของตนเองได้, พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจากได้รับคำชี้แนะ, สนทนาโต้ตอบ/เล่าเรื่องเป็นประโยคอย่างต่อเนื่อง, สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น และรู้จักใช้คำถาม “ทำไม”

1.2.3 เด็กอายุ 5 ปี

1) พัฒนาการด้านร่างกาย เช่น กระโดดขาเดียวไปข้างหน้าอย่างต่อเนื่องได้, รับลูกบอลที่กระดอนขึ้นจากพื้นได้ด้วยมือทั้งสอง, เดินขึ้นลงบันไดสลับเท้าได้อย่างคล่องแคล่ว, เขียนรูปสามเหลี่ยมตามแบบได้, ตัดกระดาษตามแนวเส้นโค้งที่กำหนด, ไข้ก้ามเนื้อเล็กได้ดี เช่น ดัดกระดาษ ผู้เชือกรองเท้า ฯลฯ และยึดตัว คล่องแคล่ว

2) พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ เช่น แสดงอารมณ์ได้สอดคล้องกับสถานการณ์อย่างเหมาะสม, ขึ้นชมความสามารถผลงานของตนเองและผู้อื่น และยึดตนเองเป็นศูนย์กลางน้อยลง

3) พัฒนาการด้านสังคม เช่น ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันได้ด้วยตนเอง, เล่นหรือทำงานโดยมีจุดมุ่งหมายร่วมกับผู้อื่นได้, พบผู้ใหญ่ รู้จักไหว้ ทำความเคารพ, รู้จักขอบคุณเมื่อรับของจากผู้ใหญ่, และรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย

4) พัฒนาการด้านสติปัญญา เช่น บอกความแตกต่างของกลิ้ง สี เสียง รส รูปร่าง จำแนก และจัดหมวดหมู่สิ่งของได้, บอกชื่อ นามสกุล และอายุของตนเองได้, พยายามหาวิธีแก้ปัญหาด้วยตนเอง, สนทนาโต้ตอบ/เล่าเป็นเรื่องราวได้, สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้นและแปลกใหม่, รู้จักใช้คำถาม “ทำไม” “อย่างไร”, เริ่มเข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม และนับปากเปล่าได้ถึง 20

1.3 ระยะเวลาเรียน

ใช้เวลาในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก 1-3 ปีการศึกษาโดยประมาณ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับอายุของเด็กที่เริ่มเข้าสถานศึกษาหรือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

1.4 สารการเรียนรู้

สารการเรียนรู้ใช้เป็นสื่อกลางในการจัดกิจกรรมให้กับเด็ก เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ซึ่งจำเป็นต่อการพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งนี้สารการเรียนรู้ประกอบด้วย องค์ความรู้ ทักษะหรือกระบวนการและคุณลักษณะหรือค่านิยม คุณธรรม จริยธรรม ความรู้สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี จะเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก บุคคล และสถานที่ที่แวดล้อมเด็กธรรมชาติรอบตัว และสิ่งต่างๆ รอบตัวเด็กที่เด็กมีโอกาสใกล้ชิดหรือมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน และเป็นสิ่งที่เด็กสนใจ จะไม่นั้นเนื้อหาการท่องจำ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับทักษะหรือกระบวนการจำเป็นต้องบูรณาการทักษะที่สำคัญและจำเป็นสำหรับเด็ก เช่น ทักษะการเคลื่อนไหว ทักษะทางสังคม ทักษะการคิด ทักษะการใช้ภาษาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ เป็นต้น ขณะเดียวกันควรปลูกฝังให้เด็กเกิดเจตคติที่ดี มีค่านิยมที่พึงประสงค์ เช่น ความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น รักการเรียนรู้ รักธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และมี

คุณธรรม จริยธรรมที่เหมาะสมกับวัยผู้สอนหรือผู้จัดการศึกษา อาจนำสาระการเรียนรู้มาจัดในลักษณะหน่วยการสอนแบบบูรณาการหรือเลือกใช้วิธีการที่สอดคล้องกับปรัชญาและหลักการจัดการศึกษาปฐมวัย สาระการเรียนรู้กำหนดเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1.4.1 ประสบการณ์สำคัญ เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับการพัฒนาเด็กทางด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ช่วยให้เด็กเกิดทักษะที่สำคัญสำหรับการสร้างองค์ความรู้ โดยให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับวัตถุ สิ่งของ บุคคลต่างๆ ที่อยู่รอบตัว รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมไปพร้อมกันด้วย ประสบการณ์สำคัญ มีดังนี้ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย ได้แก่

- 1) การทรงตัวและการประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหวอยู่กับที่ การเคลื่อนไหวเคลื่อนที่ การเคลื่อนไหวพร้อมวัสดุ อุปกรณ์ และการเล่นเครื่องเล่นสนาม
- 2) การประสานสัมพันธ์ของกล้ามเนื้อเล็ก การเล่นเครื่องเล่นสัมผัส การเขียนภาพ การเล่นกับสี การปั้น ประดิษฐ์สิ่งต่างๆ ด้วยดินเหนียว ดินน้ำมัน แป้ง ไม้เสกวัสดุ ฯลฯ การต่อของ บรรจุ เท แยกชิ้นส่วน การรักษาสุขภาพ การปฏิบัติตามสุขอนามัย การรักษาความปลอดภัย การรักษาความปลอดภัยของตนเอง และผู้อื่นในกิจวัตรประจำวัน

1.4.2 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจ ได้แก่

- 1) ดนตรี เช่น การแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบเสียงดนตรี การเล่นเครื่องดนตรีง่ายๆ เช่น เครื่องดนตรีประเภทเคาะ ประเภทตี และการร้องเพลง
- 2) สุนทรียภาพ เช่น ชื่นชมสร้างสรรค์สิ่งสวยงาม การแสดงออกอย่างสนุกสนานกับเรื่อง ตลก ขำขัน และเรื่องราว/เหตุการณ์ที่สนุกสนานต่างๆ
- 3) การเล่น เช่น การเล่นอิสระ การเล่นรายบุคคล การเล่นเป็นกลุ่ม การเล่นในห้องเรียนและนอกห้องเรียน
- 4) คุณธรรม จริยธรรม เช่น การปฏิบัติตามหลักศาสนาที่นับถือ ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม ได้แก่ การเรียนรู้สังคม การปฏิบัติกิจวัตรประจำวันของตนเอง การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น การวางแผน ตัดสินใจเลือก ลงมือปฏิบัติ การมีโอกาสได้รับรู้ความรู้สึก ความสนใจ ความต้องการของตนเองหรือผู้อื่น การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่น การแก้ปัญหาในการเล่น การปฏิบัติตามวัฒนธรรมท้องถิ่นที่อาศัยอยู่กับความเป็นไทย

1.4.3 ประสบการณ์สำคัญที่ส่งเสริมพัฒนาการด้านสติปัญญา ได้แก่

- 1) การคิด เช่น การรู้จักสิ่งต่างๆ ด้วยการมอง ฟัง สัมผัส ชิมรส ดมกลิ่น การเขียนแบบการกระทำต่างๆ การเชื่อมโยงภาพ ภาพถ่าย รูปแบบต่างๆ กับสิ่งของหรือสถานที่จริง

การรับรู้ แสดงความรู้สึกผ่านสื่อ วัสดุ ของเล่น ผลงานการแสดงความคิดสร้างสรรค์ผ่านสื่อและ วัสดุต่างๆ

2) การใช้ภาษา เช่น การแสดงความรู้สึกด้วยคำพูด การพูดกับผู้อื่นเกี่ยวกับ ประสบการณ์ของตนเอง หรือเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับตนเอง การอธิบายเกี่ยวกับสิ่งของเหตุการณ์ ความสัมพันธ์ของสิ่งต่างๆ การฟังเรื่องราวนิทาน คำคล้องจอง คำกลอน การเขียนในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก เขียนภาพ เขียนขีดเขียน เขียนคล้ายตัวอักษร เขียนเหมือน สัญลักษณ์ เขียนชื่อตนเอง และการอ่านในหลายรูปแบบ ผ่านประสบการณ์ที่สื่อความหมายต่อเด็ก อ่านภาพหรือสัญลักษณ์จากหนังสือนิทาน/เรื่องราวที่สนใจ

3) การสังเกต การจำแนก และการเปรียบเทียบ เช่น การสำรวจ อธิบาย ความเหมือน ความต่างของสิ่งต่างๆ การจับคู่ การจำแนก การจัดกลุ่ม การเปรียบเทียบ เช่น ยาว/สั้น ขรุขระ/เรียบ ฯลฯ การเรียงลำดับสิ่งต่างๆ การคาดคะเนสิ่งต่างๆ การตั้งสมมติฐาน การทดลองสิ่ง ต่างๆ การสืบค้นข้อมูล และการใช้หรืออธิบายสิ่งต่างๆ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

4) จำนวน เช่น การเปรียบเทียบจำนวน มากกว่า น้อยกว่า เท่ากัน การนับสิ่ง ต่างๆ การจับคู่หนึ่งต่อหนึ่ง และการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนหรือปริมาณ

5) มิติสัมพันธ์ (พื้นที่/ระยะ) เช่น การต่อเข้าด้วยกัน การแยกออก การบรรจุ การเทออก การสังเกตสิ่งต่างๆ สถานที่จากมุมมองที่ต่างๆ กัน การอธิบายในเรื่องตำแหน่งของสิ่ง ต่างๆ ที่สัมพันธ์กัน การอธิบายในเรื่องทิศทางเคลื่อนที่ของคน สิ่งต่างๆ และการสื่อความหมาย ของมิติสัมพันธ์ด้วยภาพวาด ภาพถ่าย รูปภาพ

6) เวลา เช่น การเริ่มต้น การหยุดการกระทำโดยสัญญาณ การเปรียบเทียบ เวลา เช่น ตอนเช้า ตอนเย็น เมื่อวานนี้ พรุ่งนี้ การเรียงลำดับเหตุการณ์ต่างๆ และการสังเกตความ เปลี่ยนแปลงของฤดู

1.5 สารที่ควรเรียนรู้

สารที่ควรเรียนรู้ เป็นเรื่องราวรอบตัวเด็กที่นำมาเป็นสื่อในการจัดกิจกรรมให้เด็ก เกิดการเรียนรู้ ไม่เน้นการท่องจำเนื้อหา ผู้สอนสามารถกำหนดรายละเอียดขึ้นเองให้สอดคล้องกับ วัย ความต้องการ และความสนใจของเด็ก โดยให้เด็กได้เรียนรู้ผ่านประสบการณ์สำคัญที่ระบุได้ ข้างต้น ทั้งนี้ อาจยืดหยุ่นเนื้อหาได้ โดยคำนึงถึงประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมในชีวิตจริงของเด็ก สารที่เด็กอายุ 3-5 ปี ควรเรียนรู้ มีดังนี้

1.5.1 เรื่องราวเกี่ยวกับตัวเด็ก เด็กควรรู้จักชื่อ นามสกุล รูปร่าง หน้าตา รู้จักอวัยวะ ต่างๆ วิธีระมัดระวังร่างกายให้สะอาด ปลอดภัย การรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะเรียนรู้ที่จะ

เล่น และทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองคนเดียว หรือกับผู้อื่นตลอดจนเรียนรู้ที่จะแสดงความคิดเห็น ความรู้สึก และแสดงมารยาทที่ดี

1.5.2 เรื่องราวเกี่ยวกับบุคคลและสถานที่แวดล้อมเด็ก เด็กควรได้มีโอกาสรู้จัก และรับรู้เรื่องราวเกี่ยวกับครอบครัว สถานศึกษา ชุมชน รวมทั้งบุคคลต่างๆ ที่เด็กต้องเกี่ยวข้องหรือ มีโอกาสใกล้ชิดและมีปฏิสัมพันธ์ในชีวิตประจำวัน

1.5.3 ธรรมชาติรอบตัว เด็กควรจะได้เรียนรู้สิ่งมีชีวิต สิ่งไม่มีชีวิต รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของโลกที่แวดล้อมเด็กตามธรรมชาติ เช่น ฤดูกาล กลางวัน กลางคืน

1.5.4 สิ่งต่างๆ รอบตัวเด็ก เด็กควรจะได้รู้จักสี ขนาด รูปร่าง รูปทรงน้ำหนัก ผิวสัมผัสของสิ่งต่างๆ รอบตัว สิ่งของเครื่องใช้ ยานพาหนะ และการสื่อสารต่างๆ ที่ใช้อยู่ในชีวิตประจำวัน

1.6 การจัดประสบการณ์

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปแบบของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา โดยมี หลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ดังนี้

1.6.1 หลักการจัดประสบการณ์

- 1) จัดประสบการณ์การเล่น การเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
- 2) เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล และบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
- 3) จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
- 4) จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
- 5) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

1.6.2 แนวทางการจัดประสบการณ์

- 1) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือ เหมาะกับอายุ วุฒิภาวะและระดับพัฒนาการ เพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มศักยภาพ

- 2) จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้ คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และคิดแก้ปัญหาด้วยตนเอง
- 3) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ คือ บูรณาการทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้
- 4) จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผน ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน อำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก
- 5) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กอื่นกับผู้ใหญ่ ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ในบรรยากาศที่อบอุ่นมีความสุขและเรียนรู้การทำกิจกรรมแบบร่วมมือในลักษณะต่าง ๆ กัน
- 6) จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับสื่อและแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและอยู่ในวิถีชีวิตของเด็ก
- 7) จัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีและทักษะการใช้ชีวิตประจำวันตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง
- 8) จัดประสบการณ์ทั้งในลักษณะที่มีการวางแผนไว้ล่วงหน้าและแผนที่เกิดขึ้นสภาพจริงโดยไม่ได้ออกการณไว้
- 9) ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ทั้งการวางแผนการสนับสนุนสื่อการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ และจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ
- 10) การเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน

1.7 การจัดกิจกรรมประจำวัน

กิจกรรมสำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี สามารถนำมาจัดเป็นกิจกรรมประจำวันได้หลายรูปแบบ เป็นการช่วยเหลือให้ผู้สอนและเด็กทราบว่าแต่ละวันจะทำกิจกรรมอะไร เมื่อใด และอย่างไร การจัดกิจกรรมประจำวันมีหลักการจัดและขอบข่ายกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

1.7.1 หลักการจัดกิจกรรมประจำวัน

1.7.2 กำหนดระยะเวลาในการจัดกิจกรรมแต่ละกิจกรรมให้เหมาะสมกับวัยของเด็กแต่ละวัน

1.7.3 กิจกรรมที่ต้องใช้ความคิด ทั้งในกลุ่มเล็กและกลุ่มใหญ่ ไม่ควรใช้เวลาต่อเนื่องนานเกินกว่า 20 นาที

1.7.4 กิจกรรมที่เด็กมีอิสระเลือกเล่นเสรี เช่น การเล่นตามมุม การเล่นกลางแจ้ง ฯลฯ ใช้เวลาประมาณ 20 นาที

1.7.5 กิจกรรมควรมีความสมดุลระหว่างกิจกรรมในห้องและนอกห้องกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก กิจกรรมที่เป็นรายบุคคล กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่กิจกรรมที่เด็กเป็นผู้ริเริ่มและผู้สอนเป็นผู้ริเริ่ม และกิจกรรมที่ใช้กำลังและไม่ใช้กำลังจัดให้ครบทุกประเภท ทั้งนี้กิจกรรมที่ต้องออกกำลังกายควรจัดสลับกับกิจกรรมที่ไม่ต้องออกกำลังมากนัก เพื่อเด็กจะได้ไม่เหนื่อยเกินไป

1.7.6 ขอบข่ายของกิจกรรมประจำวัน การเลือกกิจกรรมที่จะนำมาจัดในแต่ละวัน ต้องให้ครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

1.7.7 การพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อใหญ่ การเคลื่อนไหว และความคล่องแคล่วในการใช้วัยวะต่าง ๆ จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นอิสระกลางแจ้ง เล่นเครื่องเล่นสนาม เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะดนตรี

1.7.8 การพัฒนากล้ามเนื้อเล็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความแข็งแรงของกล้ามเนื้อเล็ก การประสานสัมพันธ์ระหว่างมือและตา จึงควรจัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เล่นเครื่องเล่นสัมผัส เล่นเกมต่อภาพ ฝึกช่วยเหลือตนเองในการแต่งกาย หยิบจับชิ้นส่วน ใช้อุปกรณ์ศิลปะ เช่น สีเทียน กรรไกร พู่กัน ดินเหนียว ฯลฯ

1.7.9 การพัฒนาอารมณ์ จิตใจ และปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม เพื่อให้เด็กมีความรู้สึกที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น มีความเชื่อมั่น กล้าแสดงออก มีวินัยในตนเอง รับผิดชอบ ซื่อสัตย์ ประหยัด เมตตา กรุณา เอื้อเฟื้อ แบ่งปัน มีมารยาทและปฏิบัติตามวัฒนธรรมไทยและศาสนาที่นับถือ จึงควรจัดกิจกรรมต่างๆ ผ่านการเล่นให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจเลือกได้รับการตอบสนองตามความต้องการ ได้ฝึกปฏิบัติโดยสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม ตลอดเวลาที่โอกาสเอื้ออำนวย

1.7.10 การพัฒนาสังคมนิสัย เพื่อให้เด็กมีลักษณะนิสัยที่ดี แสดงออกอย่างเหมาะสมและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ช่วยเหลือตนเองในการทำกิจวัตรประจำวัน มีนิสัยรักการทำงาน รู้จักระมัดระวังความปลอดภัยของตนเองและผู้อื่น จึงควรจัดให้เด็กได้ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันอย่างสม่ำเสมอ เช่น รับประทานอาหาร พักผ่อนนอนหลับ ขับถ่าย ทำความสะอาดร่างกาย เล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ปฏิบัติตามกฎกติกาข้อตกลงของส่วนรวมเก็บของเข้าที่เมื่อเล่นหรือทำงานเสร็จ ฯลฯ

1.7.11 การพัฒนาความคิด เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดรวบยอด สังเกต จำแนก เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับเหตุการณ์ แก้ปัญหา จึงควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้สนทนา อภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เชิญวิทยากรมาพูดคุยกับเด็ก คำนวณจากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ ทดลอง ศึกษานอกสถานที่ ประกอบอาหาร หรือจัดให้เด็กได้เล่นเกมการศึกษาที่เหมาะสมกับวัย อย่างหลากหลาย ฝึกการแก้ปัญหา ในชีวิตประจำวันและในการทำกิจกรรมทั้งที่เป็นกลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ หรือรายบุคคล

1.7.12 การพัฒนาภาษา เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสนำภาษาสื่อสารถ่ายทอดความรู้สึก ความนึกคิด ความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ จึงควรจัดกิจกรรมทางภาษาให้มีความหลากหลายในสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มุ่งปลูกฝังให้เด็กรักการอ่าน และบุคลากรที่แวดล้อมต้องเป็นแบบอย่างที่ดีในการใช้ภาษา ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงหลักการจัดกิจกรรมทางภาษาที่เหมาะสมกับเด็กเป็นสำคัญ

1.7.13 การส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ได้ถ่ายทอดอารมณ์ความรู้สึกและความสวยงามของสิ่งต่าง ๆ รอบตัว โดยใช้กิจกรรมศิลปะและดนตรีเป็นสื่อ ใช้การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการให้ประดิษฐ์สิ่งต่าง ๆ อย่างอิสระตามความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ของเด็ก เล่นบทบาทสมมติในมุมเล่นต่าง ๆ เล่นน้ำ เล่นทราย เล่นก่อสร้างสิ่งต่าง ๆ เช่น แท่งไม้ รูปทรงต่าง ๆ ฯลฯ

1.8 การประเมินพัฒนาการ

เด็กอายุ 3-5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณาปรับปรุงวางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตรการประเมินพัฒนาการควรยึดหลัก ดังนี้

- 1.8.1 ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
- 1.8.2 ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
- 1.8.3 สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน
- 1.8.4 ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
- 1.8.5 ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการหลากหลายเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ

สรุปได้ว่า วิธีการประเมินที่เหมาะสมที่ใช้กับเด็กอายุ 3-5 ปี ได้แก่ การสังเกต การบันทึกพฤติกรรม การสนทนา การสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็กที่เก็บอย่างมีระบบ

2. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย

2.1 ความหมายของการจัดประสบการณ์

มีผู้ให้ความหมายของการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 3) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ จริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา

ศิริพันธ์ ลักษิตานนท์ (2550, น.9) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมกระบวนการเรียนรู้ และสร้างประสบการณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย พร้อมทั้งพัฒนาครบทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านสังคมและสติปัญญา จัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศรวมถึงการยึดเด็กเป็นสำคัญด้วย

กุลยา ตันติผวาชีวะ (2551, น.46) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เป็นการสร้างประสบการณ์ตรงที่มีความสำคัญต่อเด็ก เพราะหมายถึงการสร้างการเรียนรู้และปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเด็ก และทุกบริบทที่อยู่รอบตัวเด็กต่างเป็นประสบการณ์การเรียนรู้

ญาณิสรา บุญพิมพ์ (2552, น. 20) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์เด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน สื่อและวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ โดยให้เด็กได้มีส่วนร่วมในการกระทำและลงมือปฏิบัติเพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้และส่งเสริมให้เกิดพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ได้อย่างเหมาะสมตามวัยพร้อมที่จะเรียนรู้ในระดับต่อไป

บุษกร กันนา (2554, น.10) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม และสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนให้เอื้อต่อการพัฒนาเด็กทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ในรูปแบบของการบูรณาการเนื้อหาวิชาต่างๆ เข้าด้วยกัน โดยคำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ

เสาวภา ไชยยา (2557, น.10) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กปฐมวัย เพื่อพัฒนาด้าน

ร่างกาย ด้านอารมณ์จิตใจ ด้านสังคมและด้านสติปัญญา โดยการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่เหมาะสม

สรุปได้ว่า การจัดประสบการณ์ หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อม การสร้างบรรยากาศทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนในการเรียนการสอน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับเด็กปฐมวัย เพื่อให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา

2.2 ความสำคัญของการจัดประสบการณ์

เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการด้านต่างๆ เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ดังนั้น การจัดประสบการณ์ให้เด็กลงมือกระทำเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง (learning by doing) โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางจึงมีความสำคัญมาก เด็กจะเรียนรู้ได้ดีเมื่อเด็กได้รับประสบการณ์ตรง ได้ฝึกการคิด แสดงออกอย่างอิสระและสามารถนำความรู้ที่ได้รับจากประสบการณ์นั้น ๆ มาใช้ในการแก้ปัญหาของตนและส่วนรวม เนื่องจากเด็กปฐมวัยมีพัฒนาการอย่างรวดเร็วทั้งทางร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในช่วงวัยนี้จะมุ่งเน้นการตอบสนองธรรมชาติและความต้องการตามวัยของเด็กอย่างสมดุล ซึ่งการจัดประสบการณ์ตามหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 32-34) ได้กำหนดสาระสำคัญในการจัดประสบการณ์ไว้ ดังนี้

2.2.1 เน้นเด็กเป็นสำคัญ ในการอบรมเลี้ยงดู ควรให้ความสำคัญกับธรรมชาติของเด็ก ตอบสนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคล ด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กมีอิสระ เป็นตัวของตัวเอง

2.2.2 ตระหนักและสนับสนุนสิทธิพื้นฐานที่เด็กพึงได้รับ อันได้แก่ การดูแลเอาใจใส่ให้มีชีวิตรอดปลอดภัย ได้รับการคุ้มครองจากการถูกทอดทิ้ง เอาเปรียบ และการกระทำทารุณ

2.2.3 ปฏิบัติต่อเด็กด้วยความรัก ความเอาใจใส่และเหตุผลมากกว่าการใช้อารมณ์

2.2.4 ส่งเสริมพัฒนาการเด็กแบบองค์รวมอย่างสมดุลครบทุกด้าน ด้วยการจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมกับความพร้อม ความสนใจ และความสามารถตามวัย

2.2.5 ปลูกฝังระเบียบวินัย คุณธรรม และวัฒนธรรมไทย ด้วยการทำตนเป็นแบบอย่างที่ดี จัดกิจกรรมส่งเสริมความรู้และฝึกทักษะ

2.2.6 ชี้นำการแสดงพฤติกรรมของเด็ก ด้วยการชี้แนะเสริมทางบวก เมื่อเด็กมีพฤติกรรมเหมาะสม และชี้แนะเสริมทางลบควบคุมพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.2.7 ใช้ภาษาที่เหมาะสมกับความสามารถในการรับรู้ และการเรียนรู้ของเด็ก ด้วยคำศัพท์ที่ง่ายๆ สั้นๆ ในการพูดคุยกับเด็ก

2.2.8 สนับสนุนการเล่นตามธรรมชาติของเด็ก โดยการจัดเตรียมสถานที่ อุปกรณ์การเล่นให้เหมาะสมกับวัย และเปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นกับผู้อื่น

2.2.9 จัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้

2.2.10 ติดตามเฝ้าระวังและสังเกตพัฒนาการเด็ก

นงลักษณ์ งามขำ (2551, น. 26) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่กำลังพัฒนาอย่างรวดเร็วทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ฉะนั้นการจัดประสบการณ์เด็กวัยนี้ จึงมีความสำคัญมาก โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ ให้เด็กมีความคิดอิสระในการแสดงออก และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กด้วยกันในสภาพที่เป็นจริง จะทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามศักยภาพ สามารถพัฒนาการสื่อสารได้ดี

ญาณิศา บุญพิมพ์ (2552, น. 27) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีการพัฒนาในด้านต่างๆ อย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะพัฒนาการด้านร่างกาย การได้รับการจัดประสบการณ์ให้เด็กมีประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติจริง เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนการคิดและการแสดงออกอย่างอิสระ จะส่งผลให้เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้นจึงมีความจำเป็นที่จะต้องจัดกิจกรรมที่เหมาะสมให้กับเด็กเพื่อกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพของเด็กแต่ละคน

สุภา บุญพั่ง (2553, น. 48) กล่าวว่า ความสำคัญของการสอบภาษาแบบธรรมชาติ คือ เป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เหมาะสมกับพัฒนาการและความสนใจของเด็กทำให้การเรียนรู้ภาษาเป็นเรื่องง่าย สนุก ไม่เครียด ทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการทำงาน และมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียน มีความสุขในการเรียนและใฝ่รู้ใฝ่เรียนด้วยตนเอง

เสาวภา ไชยยา (2557, น. 11) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์นั้นมีความสำคัญต่อเด็กปฐมวัยเพราะเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้ตามศักยภาพและพัฒนาการด้านร่างกาย ด้านอารมณ์-จิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญาให้เหมาะสมกับวัย

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการจัดประสบการณ์ หมายถึง เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีการพัฒนาทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างรวดเร็ว การจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็กวัยนี้ เพราะจะช่วยกระตุ้นให้เด็กเกิดการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและความสามารถของแต่ละบุคคล

2.3 หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กปฐมวัยนั้น ได้มีนักศึกษาศนอหลักในการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดต่างๆ ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 51) กล่าวถึง หลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

1. จัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่อง
2. เน้นเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่
3. จัดให้เด็กได้รับการพัฒนาโดยให้ความสำคัญทั้งกับกระบวนการและผลผลิต
4. จัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์
5. ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก

ศิรินันท์ ลักขิตานนท์ (2550, น. 9) กล่าวถึง หลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่า ผู้จัดต้องตั้งมั่นอยู่บนความเชื่อ แนวคิดพื้นฐาน ทฤษฎีการเรียนรู้และทฤษฎีพัฒนาการของเด็ก โดยยึดเด็กเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้และการพัฒนาในทุกด้านให้เด็กได้เป็นผู้ศึกษาค้นคว้าและลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยยึดครูตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องเป็นผู้คอยสนับสนุนจัดกิจกรรมและประสบการณ์ที่หลากหลายและดูแลอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้เพื่อให้เด็กได้พัฒนาสูงสุดตามศักยภาพ รวมทั้งให้มีการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน และนักเรียนกับนักเรียน

บุษกร กันนา (2554, น. 12) กล่าวถึง หลักในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยว่า จะต้องจัดให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก โดยผ่านกิจกรรมการเล่นและการเรียนรู้ที่ได้ปฏิบัติจริงผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุด

สรุปได้ว่า หลักการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หมายถึง การจัดประสบการณ์ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจ และความแตกต่างของเด็กเป็นรายบุคคล โดยผ่านกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5

3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

3.1 ความหมายของพัฒนาการเด็กปฐมวัย

พัฒนาการของเด็กปฐมวัย เด็กปฐมวัยเป็นวัยที่จะก้าวเข้าสู่การพัฒนาของชีวิต เด็กจะเริ่มพัฒนาลักษณะความเป็นตัวของตัวเอง ให้ความสนใจในสิ่งรอบตัว ดังนั้น ผู้ปกครองหรือผู้ที่ทำหน้าที่ดูแลเด็กวัยนี้จึงควรเข้าใจและยอมรับถึงลักษณะเฉพาะวัยอย่างถูกต้องเพื่อเป็นการสนับสนุนและสามารถดูแลเด็กวัยนี้ได้เหมาะสม พัฒนาการเป็นคำที่มีความหมายหลายความหมาย มีผู้ให้ความหมายของการพัฒนาการ ไว้ดังนี้

สิริมา ภิญ โญอนันตพงษ์ (2550, น. 53-54) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเจริญเติบโตของเด็กทางร่างกาย เนื้อเยื่อ อวัยวะหน้าที่ของอวัยวะต่างๆ และพฤติกรรมที่ปรากฏขึ้นเป็นรูปแบบที่แน่นอนและเกิดขึ้นเป็นลำดับขั้น ประสบการณ์และสภาพแวดล้อมเป็นองค์ประกอบรองที่ต่อเติมพัฒนาการต่างๆ

จุไรรัตน์ เปรมวรเวทย์ (2550) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงในด้านต่างๆ ทั้งในด้าน โครงสร้าง (Structure) และแบบแผน (Pattern) ของร่างกายทุกส่วนอย่างมีขั้นตอนและเป็นระเบียบแบบแผน นับแต่เริ่มปฏิสนธิจนกระทั่งเสียชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในเชิง คุณภาพ (Quality) เพื่อให้บุคคลนั้นพร้อมจะแสดงความสามารถในการกระทำกิจกรรมใหม่ๆ ที่เหมาะสมกับวัย

เทิดศักดิ์ สุขคง (2553) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง ความเจริญงอกงามเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพที่ติดต่อกันไป ตั้งแต่มีการปฏิสนธิจนสิ้นชีวิต ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เป็นไปตามลำดับขั้นจากระยะหนึ่งเพื่อไปสู่ความมีวุฒิภาวะ ทำให้มนุษย์มีลักษณะและความสามารถใหม่ๆ เกิด

ยุพา ศรีวิพัฒน์ (2553, น. 23) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคล ทั้งในด้าน โครงสร้างหน้าที่ของร่างกายและพฤติกรรม ซึ่งจะดำเนินเป็นขั้นๆ ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งเป็นผู้ใหญ่ โดยจะเพิ่มทักษะความสามารถที่ซับซ้อนมากขึ้นและเป็นแบบฉบับที่สอดคล้องกัน

วยุรี ทิพนนต์ (2555, น. 10) กล่าวว่า พัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงลักษณะของบุคคลทั้งทางด้าน โครงสร้างทางร่างกายและพฤติกรรมเป็นไปตามลำดับขั้นต่อเนื่องกัน ตั้งแต่แรกเกิดจนถึงเป็นผู้ใหญ่

สรุปได้ว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง ความสามารถของบุคคลในการกระทำสิ่งต่าง ๆ โดยการกระทำนั้น จะค่อยๆ มีการพัฒนาเป็นลำดับขึ้นไป

3.2 ความหมายของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 43) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย 3-5 ปี ว่าเป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมที่ปกติ โดยยึดหลักดังนี้

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้านและนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกัน
4. ประเมินอย่างมีระบบ มีการวางแผน เลือกใช้เครื่องมือและจำบันทึกไว้เป็น

หลักฐาน

5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลาย

สถาบันพัฒนาวิชาการและประเมินผล (2548, น. 96) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็ก หมายถึง การศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคมและสติปัญญา การประเมินพัฒนาการควรทำหลาย ๆ ครั้ง อย่างต่อเนื่องจนได้ผลสรุปที่ชัดเจน ซึ่งถือเป็นกระบวนการที่สำคัญ และจำเป็นมาก เพื่อนำข้อมูลมาพิจารณาในการจัดกิจกรรม เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กให้ได้รับประสบการณ์ตามความสามารถของเด็ก แต่ละคน

กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์ (2550, น. 41) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็ก หมายถึง กระบวนการที่ครูใช้ในการศึกษาข้อมูลอย่างต่อเนื่องเพื่อทำความเข้าใจพัฒนาการ การเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของเด็กด้วยวิธีการที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการทดสอบ การสังเกต การสัมภาษณ์ และการบันทึก โดยผลที่ได้จากการประเมิน จะช่วยให้ครูวางแผนการจัดการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเด็กต่อไป

ลัทธิมิ ชุมภูธร (2550, น. 22) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง ความรู้ความเข้าใจของครูที่มีต่อพัฒนาการ การเรียนรู้ ความสนใจและความต้องการของเด็กแต่ละคน การประเมินผลถือเป็นกระบวนการที่สำคัญและจำเป็นมากในการจัดกระบวนการเรียนการสอน

ณัฐนิช สมะจิตร (2551, น. 55) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการ เป็นความรู้ความเข้าใจของครูผู้สอนที่มีต่อพัฒนาการการเรียนรู้ ความสนใจ ความต้องการของเด็ก การประเมินเป็นกระบวนการที่จำเป็นมาก ในการจัดการเรียนการสอน การประเมินที่ดีควรเป็นไปอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับการจัดการเรียนการสอน ความสนใจ พัฒนาการของเด็กแต่ละคน การประเมินที่คืน

มิได้มีแต่แบบทดสอบหรือการคัดเกรดให้คะแนนเด็กเท่านั้น แต่ควรรวมถึงเครื่องมือชนิดอื่นๆ ที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น แบบสังเกต เพิ่มสะสมของเด็ก เป็นต้น

พิชญ์สินี โชติชะวงศ์ (2554, น. 19) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการ เป็นกระบวนการต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติตามตารางกิจกรรมประจำวันและครอบคลุมพัฒนาการเด็กทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญา เพื่อนำผลมาใช้ในการจัดกิจกรรมและประสบการณ์พัฒนาเด็กได้เหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละคน เข้าใจพัฒนาการของเด็กวัย 3-5 ปี เป็นอย่างดีและต้องเข้าใจ โครงสร้างการประเมินอย่างละเอียดว่าจะประเมินเมื่อไรและอย่างไร ต้องมีความสามารถในการเลือกเครื่องมือและวิธีการได้อย่างถูกต้อง จึงทำให้ผลของการประเมินนั้นเที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การประเมินพัฒนาการที่เหมาะสมมีหลายวิธี แต่วิธีที่ง่ายต่อการปฏิบัติและนิยมใช้มากคือ การสังเกต การสัมภาษณ์ การสนทนาและวิเคราะห์ข้อมูลจากผลงานเด็ก ซึ่งต้องทำอย่างต่อเนื่องและบันทึกไว้เป็นหลักฐานอย่างสม่ำเสมอ

วยุรี ทิพนนท์ (2555, น. 26) กล่าวถึง การประเมินพัฒนาการเด็ก หมายถึง กระบวนการศึกษาถึงความเปลี่ยนแปลงและความก้าวหน้าของเด็กซึ่งครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน แล้วนำข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการมาสรุปเพื่อตัดสินใจในการจัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก

สรุปได้ว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง การติดตามและสังเกตพฤติกรรม และเป็นการประเมินความสามารถของเด็กในการแสดงพฤติกรรมซึ่งทำให้ทราบว่าเด็กมีพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคมและสติปัญญาสมตามวัยหรือไม่

3.3 วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

McAfee and Leon (2002) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไว้ดังนี้

1. การประเมินพัฒนาการเด็ก เกิดขึ้นเนื่องจากความต้องการที่จะเข้าใจพัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็ก พัฒนาการและความก้าวหน้าของเด็กในแต่ละช่วงเวลานั้น เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันในพัฒนาการด้านต่าง ๆ อาทิ พัฒนาการด้านกล้ามเนื้อ ภาษา สังคม สติปัญญา เนื่องจากสภาพแวดล้อม การอบรมเลี้ยงดูและการเจริญเติบโตที่แตกต่างกัน อาจเป็นผลสืบเนื่องมาจากความแตกต่างทางฐานะเศรษฐกิจและวัฒนธรรม ดังนั้น ครูจึงมีความจำเป็นที่จะต้องประเมินผลเด็กในชั้นเรียนของตนเพื่อที่จะได้ทราบว่าเด็กสามารถทำอะไรได้บ้าง มีนิสัย ทัศนคติเป็นอย่างไร รวมถึงการเจริญเติบโตทางด้านร่างกายและความต้องการของเด็ก ข้อมูลที่ได้จะช่วยให้ครูวางแผนการเรียนได้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคน

2. ข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการเด็ก จะมีประโยชน์ในการวางแผน โปรแกรมการเรียนการสอนและการตัดสินใจต่าง ๆ ที่มีผลต่อเด็ก ข้อมูลที่ได้จากการประเมินพัฒนาการเด็กสามารถช่วยครูในเรื่องการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน คือ ช่วยให้ครูตัดสินใจได้ว่า จะเริ่มบทเรียนใหม่เมื่อไร จะเริ่มอย่างไร ใช้เวลานานแค่ไหน รวมถึงการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงบทเรียนเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการและความสนใจของเด็ก นอกจากนี้การประเมินผลพัฒนาการเด็กยังช่วยครูในการวางแผนการเรียนในแต่ละวันได้อีกด้วย

3. การประเมินเด็ก ช่วยให้ครูทราบถึงตัวเด็กในชั้นเรียนของตน ซึ่งอาจต้องการความช่วยเหลือพิเศษ เช่น เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับการพูดหรือการได้ยิน อาจต้องมีการแนะนำพ่อแม่ ผู้ปกครองให้นำเด็กไปปรึกษาผู้เชี่ยวชาญทางด้านนี้โดยเฉพาะ เป็นต้น

4. การประเมินพัฒนาการเด็ก มีจุดประสงค์เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กโดยมีการรายงานผลและการสื่อสารให้พ่อแม่ ผู้ปกครองและบุคคลที่เกี่ยวข้อง ความต้องการที่ได้มาซึ่งข้อมูลที่มีผลต่อพัฒนาการด้านต่าง ๆ ของเด็ก การส่งเสริมพัฒนาการของเด็กให้ได้ผลทุกด้านทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม สติปัญญา นั้น ครูจำเป็นต้องทราบว่าเด็กมีพัฒนาการอยู่ระดับใดเพื่อที่จะได้จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก ในการประเมินพัฒนาการเด็ก สิ่งที่ครูเลือกประเมินควรเป็นสิ่งที่ผู้ปกครอง ตัวครู และโรงเรียนเต็มใจที่จะร่วมมือแก้ไขหรือเป็นผลดีสำหรับตัวเด็กเอง

นพมล บัวซ้อน (2551, น. 22) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ การศึกษาหรือการทำความเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการวางแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องตามลักษณะของพัฒนาการ ความสนใจ ความต้องการและความแตกต่างระหว่างบุคคล

วสุรี ทิพนนต์ (2555, น. 29) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็ก ก็เพื่อทราบถึงพัฒนาการและความก้าวหน้า ความต้องการพิเศษของเด็กปฐมวัย รวมทั้งเป็นการประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนการสอนของครูอีกด้วย เพื่อช่วยให้ครูได้พัฒนาและวางแผนการสอนต่อไป

สรุปได้ว่า วัตถุประสงค์ของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง เพื่อศึกษาหรือทำความเข้าใจพฤติกรรมของเด็ก แล้วนำข้อมูลที่ได้มาจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมเพื่อให้เด็กได้รับการพัฒนา ตามพัฒนาการที่สมวัย

3.4 ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

McAfee and Leon (2002) ได้เสนอขั้นตอนต่าง ๆ ในการประเมินพัฒนาการเด็ก ดังนี้

1. การวางแผนและตั้งวัตถุประสงค์ในการประเมินพัฒนาการว่าประเมินเพราะอะไร ประเมินอะไรบ้าง และประเมินเมื่อใด
2. การเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การจัดบันทึกข้อมูล
4. การสรุปข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การแปลความหมายพัฒนาการเด็กจากข้อมูลที่สรุป
6. การนำผลที่ได้จากการแปลความหมายพัฒนาการแล้วไปใช้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, น. 75) กล่าวว่า การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยจะต้องผ่านขั้นตอนต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาและทำความเข้าใจพัฒนาการของเด็กในแต่ละช่วงอายุทุกด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคมและสติปัญญาอย่างละเอียด จึงจะดำเนินการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้องตามความเป็นจริง

2. วางแผนเลือกใช้วิธีการและเครื่องมือที่เหมาะสมสำหรับใช้บันทึกและประเมินพัฒนาการ เช่น แบบบันทึกพฤติกรรมเหมาะสมที่จะใช้บันทึกพฤติกรรมเด็ก การบันทึกกรายวันเหมาะกับการบันทึกกิจกรรมหรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน การบันทึกการเลือกของเด็กเหมาะสำหรับใช้บันทึกลักษณะเฉพาะหรือปฏิกริยาที่เด็กมีต่อสิ่งต่าง ๆ รอบตัว ดังนั้น จึงเป็นหน้าที่ของผู้สอนที่จะเลือกใช้เครื่องมือประเมินพัฒนาการให้เหมาะสม เพื่อจะได้ผลของพัฒนาการที่ถูกต้องตามต้องการซึ่งวิธีการที่เหมาะสมและนิยมใช้ในการประเมินเด็กปฐมวัย ไว้หลายวิธี ดังนี้

- 2.1 การสังเกตและจัดบันทึก การสังเกต มี 2 แบบ ได้แก่ การสังเกตอย่างมีระบบคือการสังเกตอย่างมีจุดมุ่งหมายที่แน่นอนตามแผนที่วางไว้ และการสังเกตแบบไม่เป็นทางการ คือ การสังเกตในขณะที่เด็กทำกิจกรรมประจำวันและเกิดพฤติกรรมที่ไม่คาดคิดว่าจะเกิดขึ้นและผู้สอนจัดบันทึกไว้ เมื่อมีการสังเกต ต้องมีการบันทึก ผู้สอนควรทราบว่าบันทึกอะไร การบันทึกข้อมูลทำได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แบบบันทึกพฤติกรรม ใช้บันทึกเหตุการณ์เฉพาะอย่าง โดยบรรยายพฤติกรรมของเด็ก และวันเดือน ปี ที่บันทึก แบบบันทึกกรายวัน เป็นการบันทึกเหตุการณ์หรือประสบการณ์ที่เกิดขึ้นในชั้นเรียนทุกวัน และแบบสำรวจรายการ ช่วยให้สามารถวิเคราะห์เด็กแต่ละคนได้ค่อนข้างละเอียด

- 2.2 การสนทนา สามารถใช้ได้ทั้งเป็นกลุ่มหรือรายบุคคล เพื่อประเมินความสามารถด้านการแสดงความคิดเห็น และพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก และบันทึกผลลงในแบบบันทึกพฤติกรรม หรือบันทึกกรายวัน เครื่องมือการประเมินของวิธีนี้คือ แบบบันทึกคำพูดเด็ก

2.3 การสัมภาษณ์ พูดคุยกับเด็กเป็นรายบุคคล ในสภาวะแวดล้อมที่เหมาะสม ใช้คำถามที่เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดและตอบอย่างอิสระ เพื่อประเมินความสามารถทางสติปัญญา โดยบันทึกข้อมูลลงในแบบสัมภาษณ์

2.4 การรวบรวมผลงานที่แสดงออกถึงความก้าวหน้าแต่ละด้านของเด็กเป็นรายบุคคล รวบรวมไว้ในแฟ้มผลงาน (Portfolio) เป็นวิธีรวบรวมและจัดระบบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็ก โดยรวบรวมเอาไว้อย่างมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน

2.5 การประเมินการเจริญเติบโตของเด็ก ตัวชี้วัดของการเจริญเติบโตในเด็กที่ใช้ทั่วไป ได้แก่ น้ำหนัก ส่วนสูง เส้นรอบศีรษะ ฟัน และการเจริญเติบโตของกระดูก

3. ดำเนินการประเมินและบันทึกพัฒนาการ หลังจากที่ได้วางแผนและเลือกเครื่องมือที่จะใช้ประเมินและบันทึกพัฒนาการแล้ว ก่อนจะลงมือประเมินและบันทึกจะต้องอ่านคู่มือหรือคำอธิบายวิธีการใช้เครื่องมือต่างๆ อย่างละเอียด แล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนที่ปรากฏในคู่มือและบันทึกไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

4. ประเมินและสรุป การประเมินและสรุปนั้นต้องดูจากผลการประเมินหลาย ๆ ครั้ง มิใช่เพียงครั้งเดียว หรือเอาผลการประเมินเพียงครั้งเดียวมาสรุป อาจทำให้ผิดพลาดได้ ผลการประเมินดูได้จากผลที่ปรากฏในเครื่องมือประเมินและบันทึกพัฒนาการ

5. รายงานผล เมื่อได้ผลจากการประเมินและสรุปพัฒนาการเด็กแล้ว ผู้สอนจะต้องตัดสินใจว่าจะรายงานข้อมูลไปยังผู้ใด เพื่อจุดประสงค์อะไร และจะต้องใช้รูปแบบใดสำหรับรายงาน

6. การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประเมิน ผู้สอนต้องตระหนักว่าการทำงานร่วมกับผู้ปกครองเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กเป็นเรื่องที่สำคัญ

สรุปได้ว่า ขั้นตอนการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ การประเมินพัฒนาการเด็กให้ได้ผลที่ถูกต้อง ต้องมีขั้นตอนการดำเนินการ โดยเริ่มตั้งแต่ ศึกษาและทำความเข้าใจ วางแผนเก็บรวบรวม จดบันทึก สรุป แปลความหมาย รายงานผล และนำผลที่ได้ไปใช้

3.5 หลักการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 น. 32-33) ระบุว่า การประเมินพัฒนาการเด็กอายุ 3 - 5 ปี เป็นการประเมินพัฒนาการทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยถือเป็นกระบวนการต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมปกติที่จัดให้เด็กในแต่ละวัน ทั้งนี้ให้มุ่งนำข้อมูลการประเมินมาพิจารณา ปรับปรุง วางแผนการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมให้เด็กแต่ละคนได้รับการพัฒนาตามจุดหมายของหลักสูตร

Hendrick (1980 น. 270-271 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์, 2550 น. 42) กล่าวถึงหลักของการประเมินพัฒนาการเด็ก ไว้ดังนี้

1. การประเมินพัฒนาการของเด็กต้องประเมินทุกด้าน ทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ไม่ควรแยกประเมินเฉพาะด้านใดด้านหนึ่ง
2. การประเมินถือเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องและเป็นส่วนหนึ่งของการจัดกิจกรรมสำหรับเด็ก ครูจำเป็นต้องทำการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อทราบถึงพัฒนาการ ความก้าวหน้าของเด็ก นอกจากนั้นครูยังสามารถนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินมาใช้ปรับปรุง การเรียนการสอนให้เหมาะสมกับความสนใจและความต้องการของเด็กได้ตลอดเวลา
3. ผลการประเมินของเด็กแต่ละคนควรเก็บเป็นความลับ ไม่ควรนำไปเปิดเผยแก่ผู้ที่ไม่เกี่ยวข้อง
4. การเลือกวิธีการประเมินต้องเลือกให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของเรื่องที่จะประเมิน
5. ในการเปรียบเทียบระดับพัฒนาการของเด็ก ต้องใช้กับเกณฑ์มาตรฐาน ซึ่งใช้กับเด็กวัยเดียวกัน หรือใช้เครื่องมือที่มีความยากง่ายระดับเดียวกับเด็กวัยเดียวกัน
6. ในการประเมินพฤติกรรม ครูควรประเมินหลาย ๆ ครั้ง ก่อนที่จะสรุปผล
7. การเลือกพฤติกรรมที่จะประเมินควรพิจารณาวัตถุประสงค์ของการประเมินให้สอดคล้องกัน เช่น เมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กมีปัญหา คือ การติดผ้าห่ม ควรเฝ้าติดตามประเมินพฤติกรรมดังกล่าวไปสักระยะหนึ่ง โดยเน้นพฤติกรรมที่สังเกตเห็นได้เพียงพฤติกรรมเดียว

Morrison (1995 อ้างถึงใน กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์, 2550 น. 42-44) กล่าวถึงหลักการประเมินที่เหมาะสมไว้ดังนี้

1. การประเมินพัฒนาการและหลักสูตร ต้องสอดคล้องและบูรณาการเข้าด้วยกัน
2. ผลการประเมินพัฒนาการควรนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับเด็ก เช่น ปรับปรุงการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาเด็ก พัฒนาเด็กเป็นรายบุคคล ฯลฯ
3. การประเมินพัฒนาการเด็กต้องครอบคลุมพัฒนาการทุกด้านและการเรียนรู้ของเด็กในกิจวัตรประจำวัน
4. การประเมินพัฒนาการจะให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อครู เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก เพื่อวางแผนเป็นกลุ่มและรายบุคคล และเพื่อสื่อสารกับผู้ปกครอง
5. การประเมินพัฒนาการเด็กเป็นการสังเกตเด็กในช่วงเวลาปกติหรือสังเกตเป็นบางช่วงเวลาในสถานการณ์ที่หลากหลาย เพื่อเป็นตัวแทนพฤติกรรมของเด็กทั้งหมด

6. การประเมินพัฒนาการเด็กต้องอาศัยกระบวนการที่สะท้อนถึงการดำเนินชีวิตในชั้นเรียนและกิจกรรมต่างๆ ของเด็ก การประเมินพัฒนาการต้องหลีกเลี่ยงการกำหนดให้เด็กอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นไปตามธรรมชาติของเด็ก เป็นอุปสรรคต่อประสบการณ์ทางพัฒนาการและการเรียนรู้ปกติในชั้นเรียน หรือเปลี่ยนแปลงเด็กไปจากกระบวนการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติของเด็ก
7. การประเมินพัฒนาการต้องอาศัยการแสดงผลที่เป็นจริง ไม่ยากเกินไปและเป็นกิจกรรมปกติ เช่น กิจกรรมการอ่านและเขียนจริง ๆ มากกว่าการทดสอบเฉพาะทักษะการอ่านและการเขียนเท่านั้น
8. การประเมินพัฒนาการต้องใช้เครื่องมือและกระบวนการที่หลากหลาย มีการรวบรวมชิ้นงานที่จำเป็นทั้งหมด ใช้วิธีการหลากหลาย และต้องมีการสรุปความก้าวหน้าของเด็กเป็นกลุ่มและเป็นรายบุคคล
9. การประเมินพัฒนาการต้องตระหนักถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในการเรียนรู้ รูปแบบการเรียนรู้และระดับการเรียนรู้ของเด็ก
10. การประเมินพัฒนาการเป็นการส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็ก ไม่ใช่การทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัย หรือมีความนับถือในตนเอง
11. การประเมินพัฒนาการเป็นการเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับเด็ก และต้องไม่ลดความมั่นใจในตัวเด็กหรือผู้ปกครองหรือลดความสามารถของเด็ก ไม่เป็นการลดคุณค่าทางภาษาและวัฒนธรรมของครอบครัว
12. การประเมินพัฒนาการต้องแสดงจุดแข็ง และความก้าวหน้าทั้งหมดของเด็ก มีการให้ข้อมูลถึงสิ่งที่เด็กสามารถทำได้ ไม่ใช่บอกเพียงแค่ว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้หรือ ไม่รู้เท่านั้น
13. การประเมินพัฒนาการเป็นส่วนประกอบที่จำเป็นของบทบาทหน้าที่ของครู เพราะครูคือผู้ใช้ประโยชน์จากการประเมินพัฒนาการเด็กมากที่สุด และเป็นผู้ประเมินพัฒนาการเด็กก่อนคนอื่น
14. การประเมินพัฒนาการเป็นกระบวนการความร่วมมือและมีส่วนร่วม ระหว่างครู ผู้ปกครอง เด็ก และโรงเรียนกับชุมชน
15. การประเมินพัฒนาการเป็นการกระตุ้นให้เด็กมีส่วนร่วมในการประเมินตนเอง
16. การประเมินพัฒนาการมีจุดเน้น คือ สิ่งที่เด็กทำได้ด้วยตนเอง และสิ่งที่เด็กทำได้เมื่อมีการช่วยเหลือ ซึ่งจะบ่งบอกถึงทิศทางการเจริญเติบโตของเด็ก
17. ข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต พัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคน ควรมีการรวบรวม จัดเก็บอย่างเป็นระบบ และมีการบันทึกให้เป็นปกติและเป็นปัจจุบัน

18. มีกระบวนการในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการ การเจริญเติบโต การปฏิบัติงานของเด็ก ระหว่างครูและผู้ปกครอง โดยไม่ใช่เพียงวิธีการส่งจดหมายหรือแจ้งเกรดเท่านั้น แต่ต้องให้ข้อมูลที่มีความหมายมากกว่า เช่น การเขียนอธิบายข้อมูลให้ผู้ปกครองเข้าใจมากขึ้น

วยุรี ทิพนนต์ (2555, น. 30) กล่าวถึง หลักการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ต้องประเมินให้ครอบคลุมพัฒนาการทุกด้าน มีการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและสม่ำเสมอ โดยเลือกใช้เครื่องมือและวิธีที่หลากหลายในการประเมิน

ฝ่ายวาริ ประภาสวัต (2555, น. 37) กล่าวถึง หลักการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ได้แก่

1. ประเมินพัฒนาการของเด็กครบทุกด้าน และนำผลมาพัฒนาเด็ก
2. ประเมินเป็นรายบุคคลอย่างสม่ำเสมอต่อเนื่องตลอดปี
3. สภาพการประเมินควรมีลักษณะเช่นเดียวกับการปฏิบัติกิจกรรมประจำวัน ประเมินไปพร้อมๆ กับการเรียนการสอน
4. ประเมินอย่างเป็นระบบ มีการวางแผน เลือกใช้ เครื่องมือและจัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน
5. ประเมินตามสภาพจริงด้วยวิธีการที่หลากหลายและต่อเนื่องเหมาะสมกับเด็ก รวมทั้งใช้แหล่งข้อมูลหลายๆ ด้าน ไม่ควรใช้การทดสอบ ต้องสนใจประวัติในกระบวนการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนที่แตกต่างกัน

6. ควรให้ความสำคัญต่อการประเมินกระบวนการเรียนรู้ ควรมีการตรวจสอบดูว่ากระบวนการที่ใช้นั้นสามารถกระตุ้นการเรียนรู้

สรุปได้ว่า หลักของการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย หมายถึง วางแผนล่วงหน้า เลือกวิธีการ เครื่องมือให้เหมาะสม ประเมินพัฒนาการของเด็กให้ครบทุกด้าน จัดบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และนำข้อมูลที่ได้จากแหล่งต่างๆ มาใช้ประกอบการประเมิน และนำผลไปใช้ให้เกิดประโยชน์กับเด็ก

3.6 ขอบข่ายการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย

ขอบข่ายการประเมินเด็กปฐมวัย ครอบคลุมพัฒนาการทั้ง 4 ด้านคือ ทางด้านร่างกาย ทางด้านอารมณ์จิตใจ ทางด้านสังคม และทางด้านสติปัญญา

1. พัฒนาการทางด้านร่างกาย

หมายถึง การเจริญเติบโตของร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางร่างกายของเด็กก่อนปฐมวัย จะไม่รวดเร็วเหมือนวัยทารก แต่จะเป็นไปในอัตราที่คงที่ ส่วนที่พัฒนามาก ได้แก่ วุฒิภาวะ

ระบบประสาท กล่าวคือ กล้ามเนื้อมัดต่าง ๆ จะแข็งแรงและทำงานประสานกัน ทำให้ร่างกายเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่ว สามารถทรงตัวได้ดีขึ้น อาจกล่าวแยกเป็น 2 ส่วนดังนี้ (สิริมา ภิญาญอนันตพงษ์, 2545, น. 97 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555, น. 31-32)

1.1 การทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อใหญ่ หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อที่ใช้ในการเคลื่อนไหวของร่างกาย ได้แก่ การเดิน การวิ่ง การกระโดด การเตะบอล การปีนป่าย และการจับหรือขว้างลูกบอล เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อใหญ่ ควรสังเกตลักษณะดังต่อไปนี้

- 1) ความสมดุลของร่างกาย (Balance)
- 2) ความคล่องแคล่วของร่างกาย (Fluidity)
- 3) ความสัมพันธ์ของร่างกาย (Coordination)

ทักษะแต่ละทักษะหรือพฤติกรรมแต่ละพฤติกรรมนั้น สามารถที่จะแสดงออกในระดับต่างๆ กัน ในเด็กเล็กๆ เด็กจะสามารถแสดงเฉพาะบางส่วนของทักษะหรือพฤติกรรมได้ดี ในขณะที่เดียวกันเด็กอาจจะยังต้องการความช่วยเหลือจากครู เมื่อเด็กสามารถที่จะควบคุมทักษะได้ดีขึ้น เด็กจะใช้ทักษะนั้นในรูปแบบต่างๆ ดังนี้

1. การเคลื่อนไหวและระยะทาง (motion and distance) เด็กจะสามารถเดินไปข้างหน้า (forward) เดินถอยหลัง (backward) เดินด้านข้าง (sideways) ในระยะที่ไกลขึ้น เช่น เด็กสามารถเดินหน้าบนไม้กระดานได้อย่างคล่องแคล่ว เป็นต้น

2. การเคลื่อนไหวตามจังหวะหรือรูปแบบ (motion in a specific rhythm or pattern) เช่น เด็กอาจจะเคลื่อนไหวตามจังหวะดนตรีหรือตามรูปแบบที่กำหนดให้ เช่น กระโดดไปทางซ้าย 3 ครั้ง หรือกระโดดไปทางขวา 1 ครั้ง เหล่านี้ เป็นต้น

3. การนำรูปแบบของการเคลื่อนไหวแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน (combination of other movement patterns) ทักษะขั้นนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะในระดับพัฒนาการช่วงปลายเท่านั้น เช่น กระโดดและรับหรือขว้างลูกบอลในขณะเดียวกัน เป็นต้น

1.2 การทำงานประสานกันของกล้ามเนื้อเล็ก หมายถึง การพัฒนาความสามารถในการบังคับกล้ามเนื้อเล็กส่วนต่างๆ ให้ทำงานประสานกัน เช่น ตากับมือ ได้แก่ การวาดภาพ การลากเส้น การตัดกระดาษ การร้อยลูกปัด และการลากเส้นตามรอยปะ เป็นต้น

การประเมินพัฒนาการด้านการใช้กล้ามเนื้อเล็ก ควรสังเกตลักษณะดังต่อไปนี้

1. ความคล่องแคล่ว (Dexterity) โดยดูที่ระดับความชำนาญในการใช้มือและนิ้ว เด็กควรสามารถใช้นิ้วได้อย่างคล่องแคล่ว มือข้างหนึ่งหรือนิ้วใดนิ้วหนึ่งอาจมีความคล่องแคล่วมากกว่ามืออีกข้างหนึ่งหรือนิ้วอื่น ๆ

2. ความอ่อนตัว (Flexibility) หมายถึงความสามารถในการเคลื่อนไหวนิ้วและมือได้เต็มขีดจำกัดของการเคลื่อนไหวนั้น ๆ นิ้วและมือควรเคลื่อนไหวได้อย่างคล่องแคล่วไม่ควรถึงที่

3. ความถูกต้องและความสามารถในการควบคุม (precision and control) เด็กสามารถควบคุมการใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือได้ ทั้งนี้โดยขึ้นอยู่กับสถานการณ์ที่กำหนดให้ เช่น การระบายสีในภาพใหญ่ และการระบายสีในภาพเล็ก เป็นต้น

4. การประสานกัน (coordination) การใช้กล้ามเนื้อนิ้วและมือทั้งสองข้าง ควรมีการประสานสัมพันธ์กัน เช่น ในการตัดกระดาษ มือข้างที่ถือกระดาษและมือข้างที่ถือกรรไกรควรทำงานประสานกัน เป็นต้น

5. การรวมกันของการรับรู้ด้านประสาทสัมผัส (sensory perceptual integration) หมายถึง การประสานกันระหว่างการรับรู้ด้านประสาทสัมผัสและการใช้กล้ามเนื้อเล็ก เช่น การตัดรูปภาพ การวาดรูปตามแบบหรือการวาดรูปตามรอยปะ เป็นต้น

2. พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ

หมายถึง พัฒนาการที่มีรากฐานมากจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อ แม่ ลูก ในช่วงแรกเริ่มของชีวิต เด็กเล็กๆ จะแสดงออกทางอารมณ์อย่างทันทีและเปิดเผย โดยแสดงพฤติกรรมตามความรู้สึกโดยตรงไปตรงมา ปัจจัยที่ทำให้เด็กเกิดอารมณ์ต่างๆ นั้น เกี่ยวข้องกับสภาพแวดล้อมรอบตัวเด็ก และทำให้เด็กแต่ละคนมีอารมณ์ผันผวนและซับซ้อนแตกต่างกัน การจัดประสบการณ์และสภาพแวดล้อมที่ดีสามารถช่วยให้เด็กมีพัฒนาการรับรู้ ความรู้สึกของตนเองไปสู่การรับรู้ความรู้สึกของผู้อื่น และการแสดงออกทางอารมณ์ที่เปิดเผยมุ่งการควบคุมอารมณ์ของตนเองได้

3. พัฒนาการด้านสังคม

หมายถึง พัฒนาการเรียนรู้ทางสังคมจากความรู้สึกผูกพันใกล้ชิด ภายในครอบครัวที่ต้องการพึ่งพาผู้อื่น ไปสู่การพึ่งพาตนเอง และการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น เด็กระดับก่อนประถมศึกษา มีความสามารถตามวัยที่จะช่วยเหลือตนเองได้ดี เด็กวัยนี้เริ่มพัฒนาความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง ขอบอิสระ มีความมั่นใจในตนเอง สนใจเรียนรู้ สิ่งรอบตัวมากขึ้น และเรียนรู้ที่จะสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่น เพราะเด็กวัยนี้จะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง มีอารมณ์แปรปรวนง่าย ยังไม่รู้จัก

ควบคุมอารมณ์ และยอมรับความคิด ความรู้สึกของผู้อื่น แต่เมื่อเด็กมีโอกาสปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนวัยเดียวกันหรือผู้อื่นมากขึ้น อีกทั้งได้รับการปลูกฝังลักษณะ พฤติกรรมที่เหมาะสมทางสังคม เด็กย่อมสามารถปรับตัวให้เข้ากับผู้อื่นและเรียนรู้บทบาทตนเองในสังคมได้ดี

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ และสังคม

1. การแสดงความรู้สึกและอารมณ์
 - 1.1 บอกหรือแสดงความรู้สึก ความต้องการ และอารมณ์ของตนเอง
 - 1.2 รับรู้ความรู้สึกและอารมณ์ และยอมรับผู้อื่น
 - 1.3 ฟังพอใจในตนเอง
 - 1.4 บอกหรือแสดงความพอใจผู้อื่น
2. การช่วยเหลือตนเอง
 - 2.1 ปฏิบัติกิจวัตรประจำวันด้วยตนเอง
 - 2.2 ระมัดระวังและดูแลตนเองให้ปลอดภัย
3. การเล่นและการทำงานร่วมกับผู้อื่น
 - 3.1 เล่นและทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น
 - 3.2 ปฏิบัติตนเป็นผู้นำและผู้ตาม
4. คุณธรรม จริยธรรม
 - 4.1 ปฏิบัติตามข้อตกลง
 - 4.2 รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย
 - 4.3 ช่วยเหลือและแบ่งปัน
5. มารยาทตามวัฒนธรรมไทย
 - 5.1 ปฏิบัติตนถูกต้องตามกาลเทศะ

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา

หมายถึง พัฒนาการในระยะความคิดแบบก่อนเกณฑ์ คือเด็กมีความคิดเชื่อมโยงสิ่งต่างๆ ที่รับรู้ และใช้ความคิดในการแก้ปัญหาได้ แต่ความเข้าใจเหตุผลนั้นยังไม่สมบูรณ์ ลักษณะสำคัญของความคิดในเด็กวัยนี้ มีความคิดฝันและจินตนาการค่อนข้างมาก จะถือตนเองเป็นศูนย์กลาง คิดว่าคนอื่นจะคิดแบบเดียวกับตน มีความสนใจใคร่รู้

ขอบข่ายของการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา ประกอบด้วย

1. การรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5
2. การจำแนก เปรียบเทียบ
3. การจัดหมวดหมู่

4. การเรียงลำดับ
5. การหาความสัมพันธ์
6. การแก้ปัญหา
7. การรู้ค่าจำนวน
8. การใช้ภาษา
9. ความคิดสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า ขอบข่ายของการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย คือ การประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย ทั้งด้านร่างกาย ที่ควรประเมิน ได้แก่ การเจริญเติบโต กล้ามเนื้อเล็ก-ใหญ่ และการเคลื่อนไหว ด้านอารมณ์-จิตใจ ได้แก่ ความรู้สึก อารมณ์ คุณธรรม จริยธรรม ด้านสังคม ได้แก่ การเล่นและทำงานร่วมกับผู้อื่น ด้านสติปัญญา ได้แก่ ภาษา การแก้ปัญหา ความคิดสร้างสรรค์ เป็นต้น ซึ่งการที่กำหนดขอบข่ายในการประเมินพัฒนาการจะทำให้ครูผู้สอนมีทิศทางในการประเมินพัฒนาการได้อย่างถูกต้อง

3.7 วิธีการและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย

3.7.1 การสังเกต เป็นกระบวนการเก็บข้อมูลโดยการจดบันทึกพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างในสถานการณ์หนึ่งที่เกี่ยวข้องกับปัญหาที่ศึกษา โดยใช้ประสาทสัมผัสของผู้สังเกตเป็นเครื่องมือในการแสวงหาความรู้ การสังเกตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ (เตื่อนใจ เกตุษา, 2543 น. 26, 28, 34, 36-37 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนต์, 2555 น. 39-41)

1) การสังเกตโดยตรง เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตเฝ้าดูพฤติกรรมที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง แบ่งเป็น

(1) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกต เข้าไปร่วมเหมือนเป็นสมาชิกของกลุ่มที่สังเกต โดยทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่ม

(2) การสังเกตโดยไม่เข้าไปมีส่วนร่วม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตอยู่วงนอกไม่เข้าไปร่วมกิจกรรมของกลุ่ม เช่น สังเกตจากห้องกระจก หรือดูจากโทรทัศน์วงจรปิด

2) การสังเกตโดยอ้อม เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้สังเกตดูพฤติกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง แต่อาศัยการถ่ายทอดจากผู้อื่นเล่าพฤติกรรมของผู้ถูกสังเกตให้ผู้สังเกตฟังหรืออาศัยข้อมูลจากเครื่องมือต่างๆ โครงสร้างของการสังเกต แบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

(1) การสังเกตแบบมีเค้าโครงกำหนดล่วงหน้า การสังเกตแบบนี้จะมีการเตรียมเครื่องมือช่วยในการสังเกตไว้ล่วงหน้า เช่น check list หรือ rating scale โดยจะไม่ทำการสังเกตเหตุการณ์หรือพฤติกรรมอื่นใดนอกเหนือจากที่กำหนดไว้

(2) การสังเกตแบบไม่มีเค้าโครงกำหนดไว้ล่วงหน้า เป็นการสังเกตที่ผู้สังเกตไม่ได้กำหนดเรื่องที่จะสังเกตไว้แน่นอนตายตัว เป็นการสังเกตที่อิสระหลักการสังเกต

ก. ต้องกำหนดจุดมุ่งหมายของการสังเกตที่แน่นอน

ข. ศึกษาเรื่องที่จะสังเกตไว้ล่วงหน้า

ค. วางแผนการสังเกตให้เป็นระบบ

ง. ข้อมูลที่ได้รับควรเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้ เช่น check list

หรือ rating scale เข้าช่วย

จ. ข้อมูลที่สังเกตได้ควรมีการตรวจซ้ำ

ฉ. ผู้ที่สังเกตควรฝึกการสังเกตก่อนไปสังเกตจริง

วิธีการสังเกต แบ่งออกเป็น 3 วิธี คือ

ก. ใช้การสังเกตพฤติกรรม หรือความสามารถโดยตรงขณะที่เด็กเล่น

หรือ ทำกิจกรรมต่าง ๆ

ข. ใช้การแสดงพฤติกรรมของเด็ก โดยการกระตุ้นให้เด็กแสดง

พฤติกรรมหรือความสามารถ

ค. ในกรณีที่ไม่สามารถสังเกตได้โดยตรง ให้ซักถามพ่อแม่

ผู้ปกครองหรือผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กแทน

3.7.2 แบบตรวจสอบรายการ เป็นชุดของข้อความที่แสดงรายการหรือพฤติกรรมของเด็ก เพื่อให้ครูทำการตรวจสอบหรือสำรวจรายการหรือพฤติกรรมที่ต้องการสำรวจมีอยู่หรือไม่ แบบตรวจสอบรายการเหมาะสำหรับนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการประเมินการปรับตัวทางสังคมของเด็กปฐมวัย นอกจากนี้ยังเหมาะสำหรับนำมาใช้ในการประเมินวิธีดำเนินการและประเมินผลผลิตจากการปฏิบัติงานของเด็กอีกด้วย

ลักษณะของแบบตรวจสอบรายการ ประกอบด้วย (Wortham อ้างถึงใน วุฑูรีทิพนนท์, 2555, น. 41-42)

1) เหมาะสำหรับการตรวจสอบรายการพฤติกรรมที่มีจำนวนหลายข้อหลายรายการ

2) รายการพฤติกรรมมีลักษณะจัดอยู่ในประเภท คือ

(1) พฤติกรรมเฉพาะด้านพัฒนาการ ได้แก่ พฤติกรรมทางด้านอารมณ์และสังคม ความสนใจต่าง ๆ ทักษะเฉพาะทางด้านวิชาการ ความรู้และความคิดรวบยอดเฉพาะ

(2) พฤติกรรมธรรมชาติต่างๆ ไป ได้แก่ ทักษะการแก้ปัญหา ทักษะทางด้านสังคม ทักษะกระบวนการวิเคราะห์ ทักษะการใช้ภาษาพูด ทักษะกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

3) รายการพฤติกรรมเป็นลักษณะของพฤติกรรมที่มีลำดับชั้นแสดงพัฒนาการหรือความก้าวหน้าของพฤติกรรมนั้น ๆ

4) เหมาะกับการใช้ประเมินพัฒนาการและความสามารถของเด็กแต่ละคน เพื่อให้ได้เห็นภาพของเด็กแต่ละคนได้อย่างชัดเจน ทำให้พ่อแม่ ครู รู้พัฒนาการที่จะส่งเสริมหรือปรับปรุงเด็กในด้านใดบ้าง

5) ไม่ควรใช้แบบตรวจสอบรายการเป็นเครื่องมือที่ใช้ประเมินเด็กแต่ควรใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับเด็ก แล้วนำมาวางแผนการเรียนการสอนให้เป็นลำดับชั้นเพื่อให้ครูได้จัดลำดับชั้นความยากง่ายเหมาะสมกับพัฒนาการเด็ก

3.7.3 แบบบันทึก เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่ใช้บันทึกพฤติกรรมหรือเหตุการณ์ต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง ๆ เช่น บันทึกพัฒนาการของเด็กบันทึกการเจริญเติบโตของเด็ก บันทึกระยะเวลาที่ต้องทำการฉีดยาป้องกันโรคต่าง ๆ หรือการฉีดวัคซีนให้กับเด็ก ในการบันทึกนั้นผู้บันทึกควรทำการบันทึกทันทีหลังจากเหตุการณ์นั้นได้เกิดขึ้น

3.7.4 สังคมมิติ เป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของคนที่อยู่รวมกันเป็นหมู่คณะ เช่น นักเรียนในห้องเรียนแต่ละห้องว่ามีความพอใจหรือไม่พอใจซึ่งกันและกันอย่างไร ใครมีความเห็นความดีอย่างไร นอกจากนี้ยังเหมาะสำหรับนำมาใช้ศึกษาโครงสร้างทางสังคมของเด็กปฐมวัยทั้งกลุ่มและความสัมพันธ์เชิงสังคมของเด็กแต่ละคนกับเด็กอื่นที่อยู่รวมในสังคมเดียวกัน โดยใช้วิธีที่มีชื่อว่า peer rating นั่นคือ สังคมมิติจะใช้เทคนิควิธีการวัดที่ให้เด็กที่อยู่ในสถานะเดียวกันประเมินสมาชิกภายในกลุ่ม โดยจะต้องกำหนดเป้าหมายการประเมินไว้ล่วงหน้าว่าจะประเมินเรื่องใด หลังจากนั้นครูหรือผู้ประเมินจะต้องสร้างสถานการณ์ หรือตัวเร้าที่จะก่อให้เกิดการตอบสนอง ตัวเร้าอาจจะอยู่ในรูปของคำสั่งหรือคำถาม

นภเนตร ธรรมบวร (2545, น. 60 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนต์, 2555 น. 42) กล่าวว่า แผนภาพสังคมมิติจะสะท้อนถึงโครงสร้างของสังคมในห้องเรียน 4 แบบ คือ

1. เด็กที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด
2. เด็กที่ได้รับการยอมรับจากเพื่อนน้อยที่สุด
3. กลุ่มเด็กที่แยกออกมาจากคนอื่น ๆ
4. เด็ก 2 คนที่ต่างก็เลือกซึ่งกันและกัน

นภเนตร ชรรณบวร (2545, น. 60-61 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนต์, 2555 น. 42-43) ได้กล่าวถึงเครื่องมือ “สังคมมิติ” ว่ามีวิธีการที่นิยมใช้ 2 วิธีคือ การทายลักษณะและการสร้างภาพทางสังคม

1. การทายลักษณะ หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “ใครเอ่ย” (guess who) วิธีนี้ครูจะสร้างคำถาม “ใครเอ่ย” ขึ้นมาให้เด็กตอบ โดยครูจัดบรรยากาศให้เหมือนกับการเล่นเกมครูจะจดคำตอบของเด็กทุกคนเพื่อเอาผลมาสรุปในกรณีที่คำตอบของเด็ก ในห้องเรียนไม่ตรงกัน ตัวอย่างเช่น ใครเอ่ยไม่เก็บของเล่นเข้าที่ ใครเอ่ยที่ช่วยเพื่อนเก็บของเล่นเสมอ เป็นต้น วิธีนี้จะช่วยให้ครูทราบลักษณะนิสัยต่างๆ ของเด็กแต่ละคนตามการรับรู้ของเด็กคนอื่นในชั้น

2. การสร้างภาพทางสังคม ในการศึกษาวิธีนี้ครูจะให้เด็กแต่ละคนเลือกบุคคลที่เขาชอบ อยากรู้จักที่สุด โดยครูจะตั้งคำถามง่ายๆ แก่เด็ก คำถามที่ครูตั้งขึ้นจะเป็นประเภทให้เด็กเลือกเพื่อน 2-3 คน ในการทำกิจกรรมแต่ละอย่าง ตัวอย่างเช่น ถ้าหนูจัดงานวันเกิด หนูจะชวนใครบ้าง ถ้าหนูได้เล่นสนาม หนูจะชวนใครบ้าง เป็นต้น

5. การสัมภาษณ์ เป็นกระบวนการติดต่อสื่อความหมายระหว่างผู้สัมภาษณ์กับผู้ถูกสัมภาษณ์ โดยใช้ภาษาเป็นสื่อ แบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

5.1 การสัมภาษณ์แบบมาตรฐานหรือแบบมีโครงสร้าง เป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่อยู่ในรูปแบบที่กำหนดไว้โดยเป็นการสัมภาษณ์ที่กำหนด หรือเตรียมคำถามไว้ก่อนล่วงหน้า โดยมีแบบสัมภาษณ์ไว้เรียบร้อยแล้ว คำถามมีอยู่อย่างไรก็ตามไปตามนั้นพอหมดคำถามที่เตรียมไว้ก็จบการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบนี้จึงเป็นการใช้คำถามนั้นๆ กับผู้ถูกสัมภาษณ์ทุกคนเหมือนกันหมด การสัมภาษณ์แบบนี้มีข้อดี คือ ผู้สัมภาษณ์มีความสะดวก เนื่องจากมีแนวทางอยู่แล้วเหมาะสำหรับผู้มีประสบการณ์น้อย

5.2 การสัมภาษณ์ แบบไม่มีโครงสร้างแน่นอน เป็นวิธีการสัมภาษณ์ที่ไม่ได้กำหนดหรือเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้า กล่าวคือ ผู้สัมภาษณ์มักไม่มีแบบสัมภาษณ์ที่เขียนไว้ตายตัว เป็นแบบการสัมภาษณ์ที่ยืดหยุ่นและคำถามที่ใช้จะไม่มีกฎเกณฑ์ตายตัวผู้สัมภาษณ์มีอิสระในการถาม ฉะนั้น การที่จะได้ข้อมูลมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับความสามารถของผู้สัมภาษณ์โดยตรง (เดือนใจ เกตุษา, 2543 น. 44 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนต์, 2555 น. 43)

5.3 การสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้าง การสัมภาษณ์แบบนี้ผู้สัมภาษณ์จะเตรียมคำถามไว้ล่วงหน้าบางส่วนและคำถามบางส่วนเกิดขึ้นระหว่างการสัมภาษณ์การสัมภาษณ์แบบนี้เหมาะสำหรับผู้เริ่มต้นใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ในการประเมินผลและยังไม่มี ความชำนาญกับวิธีการนี้ เพราะ ผู้สัมภาษณ์สามารถเตรียมคำถามมาล่วงหน้าส่วนหนึ่ง ในขณะที่เดียวกันการสัมภาษณ์จะดูเป็นธรรมชาติมากขึ้น เพราะผู้สัมภาษณ์มีโอกาสสนองตอบต่อคำตอบของผู้ถูกสัมภาษณ์ และมี

โอกาสซักถามหรือตั้งคำถามใหม่ ๆ ในระหว่างการสัมภาษณ์ได้ (นภเนตร ธรรมบวร, 2545 น. 41 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 43)

หลักการสัมภาษณ์ ประกอบด้วย (เตือนใจ เกตุษา, 2543, น. 44-45 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 43-44)

- 1) กำหนดวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์
- 2) วางโครงเรื่อง หรือคำถามที่จะสัมภาษณ์ไว้ล่วงหน้า
- 3) ต้องศึกษาหาความรู้ในเรื่องที่ตนจะไปสัมภาษณ์เป็นอย่างดี รวมทั้งเรื่องราวของถูกสัมภาษณ์ด้วย

- 4) พิจารณามุมมองของผู้ถูกสัมภาษณ์ว่า สามารถให้ข้อมูลที่ต้องการได้หรือไม่ เต็มใจที่จะให้ข้อมูลที่เป็นจริงหรือไม่ มีอคติต่อเรื่องที่จะสัมภาษณ์มากน้อยเพียงใด

- 5) สร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองกับผู้ให้สัมภาษณ์

- 6) ควรบันทึกผลการสัมภาษณ์ทันทีเท่าที่ทำได้

ข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ Kahn and Connell (อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 44) กล่าวถึงข้อจำกัดของการสัมภาษณ์ ดังนี้

- 1) คำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์ ในบางครั้งผู้สัมภาษณ์หรือครูใช้คำถามที่ยากเกินไปทำให้เด็กไม่เข้าใจคำถาม จึงไม่สามารถตอบคำถามได้ หรือคำถามที่ใช้ไม่ตรงตามจุดมุ่งหมายของการสัมภาษณ์ ทำให้ไม่ได้ข้อมูลตามต้องการ

- 2) จำนวนเวลาที่ใช้ในการตอบคำถาม ผู้สัมภาษณ์หรือครูควรตระหนักถึงเรื่องของเวลาที่ใช้ในการตอบคำถามแต่ละคำถาม ควรให้เวลาแก่ผู้ถูกสัมภาษณ์เพียงพอในการตอบคำถาม

- 3) ความไว้วางใจและความคุ้นเคยของผู้ถูกสัมภาษณ์ที่มีต่อครูหรือผู้สัมภาษณ์ ในการสัมภาษณ์เด็กปฐมวัย ครูจำเป็นต้องสร้างความคุ้นเคยกับเด็กเสียก่อนเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจในตัวครู มั่นใจ แน่ใจว่าไม่ได้กำลังพูดกับคนแปลกหน้าในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ ครูควรสังเกตดูว่าเด็กตั้งใจฟังและตอบคำถามหรือไม่ ครูจำเป็นต้องใช้ภาษา และคำพูดที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ถ้าสังเกตว่าเด็กไม่เข้าใจคำถาม ครูควรเปลี่ยนวิธี การถามคำถามใหม่เพื่อให้เด็กเข้าใจได้ดี และชัดเจนขึ้น อาจมีการยกตัวอย่างประกอบคำถามได้ ถ้าเห็นว่าเด็กง่วงนอน เบื่อ และแสดงท่าทีไม่อยากตอบคำถาม ครูควรยุติการสัมภาษณ์ และเลื่อน ไปสัมภาษณ์ครั้งต่อไป

- 4) การตีความและการวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์จำเป็นที่จะต้องใช้ร่วมกับข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลแบบอื่นๆ เสมอ ในการรายงานผลเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ไม่สามารถวัดเป็นคะแนนหรือเกรดได้ แต่จะมีประโยชน์อย่างยิ่งในการพยายามทำความเข้าใจเด็กแต่ละคน

6. แบบประเมินค่า เป็นชุดพฤติกรรมสถานการณ์หรือคุณลักษณะของสิ่งที่ต้องการประเมินค่า โดยทั่วไปจะมีส่วนของมาตราแสดงความมากน้อยของพฤติกรรมพัฒนาการทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญาของเด็ก โดยกำหนดตัวเลือกให้มีน้ำหนักเปรียบเทียบกันเองแล้วให้ผู้ประเมินเลือกตอบเพียงคำตอบเดียว (เดือนใจ เกตุษา, 2543 น. 45 อ้างถึงใน วุริ ทิพนนท์, 2555 น. 45)

แบบประเมินค่าหรือมาตรประเมินค่า เป็นเครื่องมือที่มีความคล้ายกับแบบตรวจสอบรายการ แต่บอกความหมายของคุณภาพของระดับพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกที่ต้องการประเมิน ระดับที่แจ่มแจ้งมีความสัมพันธ์ต่อเนื่องกัน อาทิ ดีมาก ดี ปานกลางปรับปรุง มีข้อดี ในการทำการประเมินในพฤติกรรมเด็กที่ไม่สามารถบรรยายหรือพรรณนา มักใช้แสดงภาพลักษณะเด็กในด้านความพยายาม แรงจูงใจในระดับเท่าใดทั้งแบบตรวจสอบรายการ และมาตรประเมิน จะไม่บอกสาเหตุของผลพฤติกรรมที่ประเมินได้ ดังนั้นทั้งเครื่องมือวัดแบบตรวจสอบรายการและมาตรประเมินเป็นเครื่องมือสังเกตที่เหมาะสมกับที่ใช้ร่วมแบบสังเกตอื่นๆ และทำให้ผลที่ได้จากการประเมินเด็กเห็นภาพรวมของตัวเด็ก (สิริมา ภิญ โยอนันตพงษ์, 2545 น. 207 อ้างถึงใน วุริ ทิพนนท์, 2555 น. 45)

7. แบบทดสอบ คือ ชุดคำถามหรือกลุ่มงานใด ๆ ที่สร้างขึ้นมาอย่างมีระบบเพื่อให้ตอบแต่ละคนแสดงพฤติกรรม หรืออาการตอบสนองต่อสิ่งเร้า (ซึ่งได้แก่ตัวข้อสอบ) ออกมาให้เราสังเกตหรือวัดได้ โดยตีค่าพฤติกรรมออกมาเป็นตัวเลขหรือคะแนน แบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของเด็กปฐมวัยมีชื่อเรียกต่าง ๆ กัน ในที่นี้จะจัดประเภทแบบทดสอบเป็น 3 กลุ่ม ตามลักษณะของจุดมุ่งหมายของการใช้ดังนี้ (เดือนใจ เกตุษา, 2543 ,น.51 อ้างถึงใน วุริ ทิพนนท์, 2555 หน้า 45-47)

7.1 แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถของผู้เรียนว่ามีความรู้ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ในด้านการเรียนรู้ที่ได้ศึกษาแล้วเรียนมามากน้อยเพียงใด แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

7.1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเอง เป็นแบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นใช้กันเองทั่วๆ ไป ในโรงเรียนเพื่อวัดเนื้อหาและพฤติกรรมที่ต้องการให้เกิด หลังจากี่ครูสอนไปในแต่ละบทเรียนหรือแต่ละวิชา แบบทดสอบที่ครูสร้างขึ้นเองโดยทั่วไปไม่ค่อยได้มีการทดลองใช้เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบมาก่อน

7.1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นมาอย่างมีระบบโดยครูและผู้เชี่ยวชาญในแต่ละสาขาวิชา ได้ผ่านการทดลองหาคุณภาพหลายครั้งจนมีคุณภาพสูง ทั้ง

ทางด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหาและความเชื่อมั่นของคะแนนรวม ทั้งมีการตรวจสอบค่าอำนาจจำแนก และค่าความยากของข้อสอบได้

7.2 แบบทดสอบวัดความพร้อม เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสภาพความเจริญงอกงามและการพัฒนาอย่างสูงสุดของเด็ก ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา จนถึงระดับที่จะเรียนรู้ได้เด็กที่มีความเจริญทางกล้ามเนื้อ ระบบประสาทพร้อมที่จะเรียนพลศึกษา และเขียนหนังสือได้ ส่วนเด็กที่มีความพร้อมทางสมองจึงจะเรียนเลขและเรียนอ่านได้แบบทดสอบวัดความพร้อมของเด็กปฐมวัย นิยมทดสอบ 3 ด้าน คือด้านการอ่าน ด้านการเขียน ด้านการคำนวณ

7.3 แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพ เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดลักษณะทางอารมณ์ แรงจูงใจ มนุษยสัมพันธ์ และเจตคติในด้านต่างๆ ของบุคคล ซึ่งเป็นลักษณะเฉพาะตัวหรือประจำตัวของแต่ละบุคคล แบบทดสอบวัดบุคลิกภาพที่ใช้กันมาก ได้แก่ แบบสำรวจตนเอง แบบวัดความสนใจและเจตคติ เทคนิคการฉายออก

ข้อพึงตระหนักในการใช้แบบทดสอบกับเด็กปฐมวัย

1) ถ้าจำเป็นต้องใช้แบบทดสอบกับเด็กปฐมวัย ครูจำเป็นต้องทราบจุดประสงค์ของการใช้แบบทดสอบนั้นๆ เช่น แบบทดสอบที่สร้างขึ้น ผู้สร้างมีวัตถุประสงค์เพื่ออะไร ต้องการวัดอะไร เป็นต้น ครูควรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับแบบทดสอบที่ตนเลือกใช้เป็นอย่างดี

2) ครูจะต้องพิจารณาว่าแบบทดสอบที่ตนเลือกใช้มีความเชื่อถือได้ (reliability) และความเที่ยงตรง (validity) เพียงใด แบบทดสอบสำหรับเด็กควรได้รับการออกแบบโดยผู้ที่มีความรู้ ความเข้าใจอย่างลึกซึ้งเกี่ยวกับพัฒนาการ ความต้องการและความสนใจของเด็ก

3) ครูจะต้องไม่ใช่แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวในการประเมินผลพัฒนาการเด็ก แต่จะต้องใช้เครื่องมืออื่น ๆ ประกอบด้วย

4) ครูจะต้องตระหนักว่าแบบทดสอบแต่เพียงอย่างเดียว ไม่สามารถกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในชั้นเรียนของตนได้ ดังนั้นการสอนของครูไม่ควรเป็นไปเพื่อให้เด็กสอบผ่านแต่เพียงอย่างเดียว

5) แบบทดสอบส่วนใหญ่ที่ใช้ในโรงเรียนอนุบาลในปัจจุบันนี้มีเพียงส่วนน้อยเท่านั้นที่เชื่อถือได้และมีความเที่ยงตรง กระบวนการประเมินผลโดยใช้แบบทดสอบเพียงอย่างเดียวยังไม่แน่นอน ทั้งนี้เพราะ

5.1 พฤติกรรมของเด็กปฐมวัยเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วมาก

5.2 ความซับซ้อนในการคิดของเด็กวัยนี้ยังไม่เพียงพอในการคิดจากสถานการณ์หนึ่งไปอีกสถานการณ์หนึ่ง

5.3 เด็กวัยนี้ไม่สามารถที่จะสื่อสารสิ่งที่เด็กคิดและเรียนรู้ได้อย่างชัดเจนเต็มที่ เนื่องจากความสามารถในการจับดินสอ การเขียน และการอ่านของเด็กยังไม่พัฒนาเต็มตามศักยภาพ

5.4 ความวิตกกังวล ระยะเวลาของการสอบ ความไม่คุ้นเคยกับสถานที่และบุคลากรในการสอบล้วนส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำแบบทดสอบของเด็กทั้งสิ้น

6) ความรับผิดชอบประการหนึ่งของครูและผู้บริหาร โรงเรียน คือการให้ความรู้แก่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการสอบและการตีความผลของการสอบ (นภเนตร ธรรมบวร, 2545 น. 67-68 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 47)

8. แฟ้มผลงานเด็ก หรือพอดโฟลิโอ (portfolios) ถือเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กที่มีวัตถุประสงค์และกระทำอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ แฟ้มผลงานเด็กช่วยให้ตัวเด็กตระหนักถึงประสบการณ์ ความพยายามความก้าวหน้า และความสำเร็จของตนเอง ซึ่งถือเป็นพื้นฐานของการประเมินผลพัฒนาการเด็กและการจัดโปรแกรมการเรียนการสอนต่อไป (นภเนตร ธรรมบวร, 2545 น. 45 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 47)

การประเมินด้วยแฟ้มผลงานหรือพอดโฟลิโอ สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลและผลงานของเด็กที่ผ่านการคัดเลือกโดยตัวเด็ก หรือภายใต้คำแนะนำของครูมาสะสมไว้ในภาชนะอย่างใดอย่างหนึ่งอาจเป็นแฟ้ม ซอง ก๊อปปี้ ฯลฯ อย่างมีระบบและมีจุดมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นข้อมูลสารสนเทศที่แสดงถึงความพยายาม เจตคติแรงจูงใจ ความเจริญงอกงาม ความสัมฤทธิ์ในการเรียนรู้จากประสบการณ์ของเด็กซึ่งให้ภาพสะท้อนการประเมินผลสำเร็จของนักเรียนมากกว่าภาพการรวบรวมผลงานของนักเรียน ดังนั้น พอดโฟลิโอของเด็กถือเป็นการประเมินเพื่อให้แก่บุคคลที่เกี่ยวข้องได้ทราบหรือเป็นการบอกเรื่องราวชีวิตการเรียนรู้ของเด็ก พอดโฟลิโอของเด็กจึงควรประกอบด้วยผลงานที่หลากหลายและมากเพียงพอ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, 2545 น. 215 อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 48)

ลักษณะของแฟ้มผลงานเด็ก McAfee and Leong (อ้างถึงใน วยุรี ทิพนนท์, 2555 น. 48-49) กล่าวถึงลักษณะต่างๆ ไปของแฟ้มผลงานเด็ก หรือพอดโฟลิโอ (portfolios) ว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้

1. แฟ้มผลงานเด็ก (portfolios) สามารถยืดหยุ่น (flexible) และปรับเปลี่ยนได้ (adaptable) เนื้อหาสาระ และกระบวนการของการเลือกผลงานหรือสิ่งที่จะรวบรวมในแฟ้มผลงานเด็กสามารถยืดหยุ่นได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับวัยและระดับพัฒนาการของเด็กวัตถุประสงค์ของโรงเรียนหรือหน่วยงาน และข้อพิจารณาอื่นๆ

2. แฟ้มผลงานเด็กสามารถรวบรวมพัฒนาการและการเรียนรู้ด้านต่าง ๆ ของเด็ก

3. เพิ่มผลงานเด็กมุ่งเน้นที่ความสามารถหรือจุดเด่นของเด็ก จะเน้นสิ่งที่เด็กทำได้มากกว่าสิ่งที่เด็กทำไม่ได้
4. เพิ่มผลงานเด็กเอื้อต่อการประเมินผลพัฒนาการแบบต่าง ๆ
5. เด็กสามารถมีส่วนร่วมในการเลือกผลงานต่าง ๆ เข้ามาเก็บในแฟ้มของตนในขณะเดียวกัน เด็กมีโอกาที่จะทบทวน วิเคราะห์ (reflection) ผลงานแต่ละชิ้น ที่ตนเลือก
6. เพิ่มผลงานเด็กคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็ก เนื่องจากในแฟ้มผลงานเด็ก ครูสามารถรวบรวมผลงานที่เด็กทุกคนทำ ในขณะเดียวกันก็สามารถรวบรวมผลงานซึ่งเป็นผลงานเฉพาะของเด็กแต่ละคนด้วย
7. เพิ่มผลงานเด็กมีขึ้นเพื่อการประเมินผลที่ต่อเนื่องมากกว่าการจัดทำ เพื่อการประเมินที่คงที่ เช่น รายงานคะแนนหรือเกรด เป็นต้น
8. เพิ่มผลงานเด็กมีขึ้นเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลที่ใช้ในการสื่อสารเกี่ยวกับการเรียนของเด็ก

สรุปได้ว่า วิธีการและเครื่องมือในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยนั้นมีมากมายหลากหลายอย่างด้วยกัน ตั้งแต่การสังเกต สัมภาษณ์ ประเมินค่า แบบทดสอบแบบตรวจสอบรายการ สังคมมิติ แฟ้มสะสมผลงาน ซึ่งก็มีลักษณะ รูปแบบ ข้อดีและข้อจำกัดที่ต่างกันไป ดังนั้นในการประเมินที่ดีควรคำนึงถึงความสนใจความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กเป็นสำคัญ และครูผู้สอนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีความรู้และความเข้าใจในการเลือกใช้เครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสมในการประเมินพัฒนาการเด็ก เพื่อให้การประเมินบรรลุตามเป้าหมายได้ด้วยดี

4. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผล

4.1 ความหมายของการประเมิน

พิสนุ พองศรี (2550, น. 4) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการตัดสินคุณค่าของสิ่งหนึ่งสิ่งใดโดยการนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนด

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2549, น. 6 อ้างถึงใน เชาวน์ อินโย, 2553, น. 3) กล่าวว่า การประเมินค่าหรือการประเมินผล หมายถึง การตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งถือเป็นนิยามพื้นฐานในทางการจัดการ นิยมนิยามการประเมินค่าหรือการประเมินผลว่าเป็นกระบวนการที่ก่อให้เกิดสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจ การตัดสินใจเลือกทางเลือกโดยอาศัยสารสนเทศที่ถูกต้องเหมาะสมเมื่อผ่านการสังเคราะห์ให้เป็นองค์ความรู้ จะทำให้เกิดปัญหาได้

ภูมิชนะ เกิดพงษ์ (2551, ออนไลน์) กล่าวว่า การประเมินผล หมายถึงกระบวนการที่กระทำต่อจากการวัด แล้ววินิจฉัย ตัดสิน ลงสรุปคุณค่าที่ได้จากการวัดผลอย่างมีกฎเกณฑ์ และมรรยาท เพื่อพิจารณาตัดสินใจว่าสิ่งนั้นดีหรือเลว เก่งหรืออ่อน ได้หรือตก เป็นต้น

เชาว์ อิน โย (2553, น. 4) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินคุณค่าของสิ่งใดสิ่งหนึ่ง มีความเหมาะสมหรือไม่เพียงใด โดยนำสารสนเทศหรือผลจากการวัดมาเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดเพื่อช่วยในการตัดสินใจ ตีค่าผลการดำเนินการนั้น ๆ ว่าบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ธนชพร ตั้งธรรมกุล (2556, ออนไลน์) กล่าวว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ดีความ บันทึก และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับของผู้เรียนที่ทำในภาระงาน/ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไรสามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไรด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

สรุปได้ว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการรวบรวม วิเคราะห์ แปลผล และการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจหาทางเลือกทางที่ดีที่สุดจากทางเลือกที่มีอยู่

4.2 ความหมายของประสิทธิผล

คำว่า ประสิทธิภาพ ตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Effectiveness มีความหมายดังต่อไปนี้

ความหมายตามพจนานุกรม ของราชบัณฑิตยสถาน (2546, น. 667) ประสิทธิภาพ หมายถึง ผลสำเร็จ ผลที่เกิดขึ้น

ประสิทธิผล ตามความหมายของนักวิชาการ มีต่าง ๆ กัน ดังนี้

จักรกฤษณ์ จันทะคุณ (2552, ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ (effectiveness) หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนาหรือเป็นไปตามที่คาดหวังไว้ พุดง่าย ๆ ชัด ๆ ก็คือ ประสิทธิภาพ พิจารณาจากการนำผลของงาน โครงการ หรือกิจกรรม ที่ได้รับเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมาย

รุ่ง แก้วแดง และชัยณรงค์ สุวรรณสาร (2536, น. 169 อ้างถึงใน อารมณ์ อ่อนคง, 2556 : ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสำเร็จของผลการปฏิบัติงานที่เป็น ไปหรือบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์ขององค์การ

เปรมสุริย์ เชื่อมทอง (2536, น. 9 อ้างถึงใน อารมณ์ อ่อนคง, 2556, ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ คือ ผลงานของกลุ่มซึ่งเป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้

Gibson Others (1982 p.812 อ้างถึงใน อารมณ์ อ่อนคง, 2556, ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพเป็นเรื่องของการกระทำใด ๆ ที่มีความมุ่งหมายจะได้รับผลอะไรสักอย่างให้เกิดขึ้น การ

กระทำหรือความพยายามจะมีประสิทธิผลสูงต่ำเพียงใด ขึ้นอยู่กับว่าผลที่ได้รับตรงนั้น ตรงครบถ้วน ทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ และใช้พลังงานน้อยเพียงใด

ธงชัย สันติวงษ์ (2537, น. 22 อ้างถึงใน อารมณ์ อ่อนคง, 2556, ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิผลเป็นการทำงานที่ได้ผลโดยสามารถบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ การวัดผลงานที่ทำได้เทียบกับเป้าหมาย หากสามารถทำได้ตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็แสดงว่าการทำงานมีประสิทธิผลสูง

วิทยา ด้านธำรงกุล (2546, น. 27 อ้างถึงใน อารมณ์ อ่อนคง, 2556, ออนไลน์) กล่าวว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง ความสามารถในการเลือกเป้าหมายที่เหมาะสมและบรรลุเป้าหมายนั้นๆ ประสิทธิภาพจึงวัดกันที่ว่าองค์กรสามารถสนองผู้บริโภคสินค้าหรือบริการที่เป็นต้องการหรือไม่ และสามารถบรรลุในสิ่งที่พยายามจะทำมาน้อยเพียงใด

สรุปได้ว่า ประสิทธิภาพ หมายถึง การบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่พึงปรารถนา

4.3 รูปแบบของการประเมิน

มีผู้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับรูปแบบในการประเมินเอาไว้มากมายหลายรูปแบบแต่ละวิธีมีแนวคิดทฤษฎี เหตุผล และวิธีการประเมิน ที่มีผู้นิยมสนับสนุน และนำไปใช้เป็นแบบอย่าง (Model) ในการประเมินตามความเชื่อของแต่ละบุคคลในกลุ่มอาชีพตามความเหมาะสมกับสภาพการณ์ของปัญหาที่จะประเมินต่าง ๆ กันไป

นิตา ชูโต (2527, น. 15-26 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546, น. 69-70) กล่าวถึงรูปแบบการประเมินที่สำคัญ ๆ และนิยมใช้สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

1. แบบวิเคราะห์ระบบ (System Analysis Approach) มุ่งถึงผลที่ได้จากโครงการและพยายามหาความเกี่ยวข้องรูปแบบแผนงานที่วางไว้ในโครงการกับตัวบ่งชี้ต่างๆ ข้อมูลต่างๆ ผลที่เกิดจากโครงการจะต้องวัดได้ในเชิงปริมาณและสาเหตุและผลได้นิยมใช้ในการวัดผลโครงการทางด้านบริการสังคม

2. แบบยึดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม หรือวัตถุประสงค์เป็นพื้นฐาน (The Behavioral Objective or Goal – Based Approach) ถือว่าวัตถุประสงค์ของโครงการคือเกณฑ์ในการวัดของโครงการผู้ประเมินจะเอาวัตถุประสงค์ของโครงการ ตั้งไว้เป็นเกณฑ์ความแตกต่างระหว่างวัตถุประสงค์ที่วางไว้กับสิ่งที่โครงการทำได้จริง คือ ผลของโครงการความสำเร็จของโครงการ คือ ไม่มีความแตกต่างกันหรือแตกต่างกันน้อยมากระหว่างวัตถุประสงค์กับสิ่งที่ทำได้จริง

3. แบบยึดการตัดสินใจเป็นหลัก (Decision Making Approach) ให้ความสำคัญและสนใจตรงจุดระดับการตัดสินใจ และสร้างภาพของสถานการณ์ต่าง ๆ ว่าถ้าตัดสินใจแบบนี้

แบบนี้โอกาสอะไรน่าจะเกิดขึ้นบ้าง จากนั้นก็จะเก็บข้อมูล ทำการวิเคราะห์ และเสนอผลให้แก่ผู้ตัดสินใจ ผู้ประเมินจะต้องสรรหาทางเลือกให้แก่ผู้ตัดสินใจหลาย ๆ ทางซึ่งท้ายสุดผู้บริหารเท่านั้นจะเป็นผู้ชี้ขาดว่าจะให้ทางเลือกใด

4. แบบอิสระจากวัตถุประสงค์ (Goal – Free Approach) เป็นการประเมินทุกอย่างที่เกิดจากโครงการทั้งหมด (Actual Effects) และเปรียบเทียบความสำคัญของผลเหล่านั้นว่าตรงกับความต้องการหรือไม่

5. แบบศิลปะวิจารณ์ (Art Criticism Approach) กระบวนการวิจารณ์เป็นแบบอย่างการประเมินที่ทำโดยผู้เชี่ยวชาญ มีแบบแผนและหลักเกณฑ์ เกณฑ์เหล่านี้มีพื้นฐานทางความคิดมีทฤษฎีที่เชื่อถือได้ และมีส่วนเห็นพ้องต้องกันบ้าง แม้ว่าจะไม่เหมือนกันโดยสิ้นเชิงในกลุ่มของผู้ชำนาญในศาสตร์สาขานั้น ๆ

6. การตรวจสอบทางวิชาชีพ (The Professional Review Approach) คือ การประเมินที่อาศัยกลุ่มของบุคคลที่เชี่ยวชาญในวิชาชีพนั้น ๆ เป็นผู้ตรวจสอบมาตรฐานและคุณค่าของคนในอาชีพเดียวกันนั่นเอง

7. แบบกึ่งกฎหมาย (Quasi – Legal Approach) ได้นำกระบวนการชกฟอกและการพิจารณาคดีของศาลและระบบลูกขุนมาใช้ในวิธีการประเมินปัญหาสำคัญ ๆ ของสังคม

8. กรณีศึกษาเฉพาะกรณี (The Case – Study Approach) มุ่งสร้างความเข้าใจแก่ผู้รับฟัง (Audience) เกี่ยวกับโครงการอย่างละเอียดในทุก ๆ ด้าน จึงตัดสินใจศึกษาประเด็นว่าบุคคลที่รู้จักโครงการมีความเห็นเกี่ยวกับโครงการอย่างไร จึงใช้ทั้งการสังเกตแบบมีส่วนร่วมศึกษาสภาพแวดล้อมต่าง ๆ ของโครงการในสภาพปกติธรรมดา การสัมภาษณ์บุคคล ถือว่าเป็นกระบวนการศึกษาแบบเชิงคุณภาพ (Qualitative)

ไชยยศ เรืองสุวรรณ (2533, น. 114-122 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546, น. 70-73) กล่าวว่า ถ้าพิจารณาแนวการประเมินที่หน่วยงานต่าง ๆ ใช้ในการประเมินโครงการทางการศึกษาทั้งกลายจะพบว่า มีรูปแบบของการประเมินที่นิยมใช้กัน 4 รูปแบบ ดังนี้คือ

1. รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ (Goal – Based Model) ผู้ปูพื้นฐานการประเมินแบบนี้คือ Tyler รูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์เป็นรูปแบบการประเมินที่เก่าแก่ที่ใช้กันอย่างกว้างขวางที่สุด ในการประเมินโครงการต่าง ๆ นอกจากนี้ยังมีนักการศึกษาประยุกต์ไปใช้เป็นแนวคิดพื้นฐานในการคิดหารูปแบบอื่น ๆ อีกหลายรูปแบบเพื่อใช้เป็นหลักในการประเมินโครงการการศึกษาต่างๆ ว่าบรรลุจุดมุ่งหมายต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด

ตามทัศนะรูปแบบการประเมินตามวัตถุประสงค์ การประเมิน หมายถึง กระบวนการอธิบายวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของโครงการ กำหนดเกณฑ์มาตรฐานแล้วใช้

เครื่องมือต่างๆ วัดผลการดำเนินงาน โครงการ และหลักเกณฑ์ในการพิจารณาตัดสินใจในการรวบรวมและการแปลผลข้อมูลที่ได้มารวมทั้งการพิจารณาตัดสินในเรื่องคุณค่าหรือประโยชน์ที่ได้จากโครงการด้วย

การวางแผนการประเมิน โครงการหรือหลักสูตรตามแนวนี้ทำได้หลายวิธีแต่โดยทั่วไปจะพิจารณาดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1.1 แจกวัตถุประสงค์ และจุดมุ่งหมายของโครงการให้ชัดเจน
- 1.2 กำหนดองค์ประกอบหรือตัวแปรต่าง ๆ ที่มีผลต่อการดำเนินงานของโครงการ
- 1.3 กำหนดเกณฑ์มาตรฐานที่จะใช้ในการตรวจสอบการดำเนินงานของโครงการ
- 1.4 กำหนดเทคนิคและกระบวนการในการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินโครงการ
- 1.5 รวบรวมข้อมูล
- 1.6 เปรียบเทียบข้อมูลที่ได้มาตรฐานตามที่กำหนดไว้เพื่อนำไปสู่การพิจารณาตัดสินใจเรื่องคุณค่าหรือประโยชน์ของโครงการ
- 1.7 เผยแพร่ผลการประเมินโครงการ

2. รูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง (Responsive Model) รูปแบบการประเมินโครงการตามลักษณะนี้ พัฒนาการมาจากการประเมินของ Scriven ซึ่งประเมิน โดยยึดจุดมุ่งหมายและผลข้างเคียง (Side Effect) เป็นหลัก ส่วน Stake ได้พัฒนารูปแบบการประเมินโครงการขึ้นจากแนวคิดของ Scriven เรียกว่าการประเมินแบบตอบสนอง โดยมีนักประเมินโครงการหลายคนให้การสนับสนุนตามแนวคิดนี้ เช่น Guba Lincoln การประเมินโครงการตามลักษณะนี้เน้นที่กิจกรรมมากกว่าจุดมุ่งหมายของโครงการและนอกจากนั้นยังให้ความสนใจในปัญหาและสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้ใช้บริการโครงการนั้น ด้วยกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการประเมินตามรูปแบบการประเมินแบบตอบสนอง ก็เพื่อทราบปัญหาและความต้องการของผู้ร่วมโครงการนั่นเอง

การประเมินแบบตอบสนอง มีขั้นตอนของการประเมินดังนี้

- 2.1 สัมภาษณ์ผู้ร่วมกิจกรรมของโครงการ เช่น ผู้ใช้บริการ ผู้ดำเนินงาน และผู้เกี่ยวข้อง เป็นต้น
- 2.2 กำหนดขอบข่ายของโครงการ
- 2.3 สสำรวจกิจกรรมของโครงการ

2.4 ทบทวนความมุ่งหมายที่แท้จริงของโครงการและเรื่องอื่น ๆ จากผู้ร่วมโครงการ

2.5 รวบรวมปัญหาและข้อโต้แย้งต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการ

2.6 กำหนดข้อมูลที่ต้องการจากปัญหาและข้อโต้แย้ง

2.7 เลือกผู้สังเกตการณ์และผู้พิจารณาตัดสิน

2.8 รวบรวมข้อมูล

2.9 จัดเตรียมศึกษาเฉพาะกรณี

2.10 สรุปปัญหาและข้อโต้แย้ง

2.11 เสนอผลการประเมิน

3. รูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ (Connoisseurship Model) การประเมินโครงการตามรูปแบบนี้ มีความแตกต่างจากรูปแบบการประเมินทั้งสองรูปแบบที่กล่าวมาแล้ว Eisner ได้เสนอแนวคิดของการประเมินตามรูปแบบนี้ซึ่งสถาบันการศึกษาต่าง ๆ นิยมนำไปเป็นแนวในการปฏิบัติ ในการประเมินโครงการทางการศึกษาหรือหลักสูตรกันมากการประเมินตามรูปแบบนี้เน้นที่บทบาทของผู้ประเมินซึ่งจะเป็นผู้ชำนาญหรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับโครงการนั้น นอกจากนี้ยังมีข้อแตกต่างจากสองรูปแบบที่กล่าวมา คือ

3.1 การประเมินตามรูปแบบนี้ไม่ได้ยึดจุดมุ่งหมาย ไม่ได้คำนึงถึงปัญหาและข้อโต้แย้งใดๆ และไม่ได้จัดประเมินโดยอาศัยการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการแต่เป็นการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ

3.2 การประเมินตามรูปแบบนี้ใช้ผู้ชำนาญเป็นเครื่องมือพื้นฐานในการวัดรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ และการสรุปผลการประเมินจะขึ้นอยู่กับผู้ชำนาญ

3.3 การประเมินตามรูปแบบนี้จะเป็นการแสดงความคิดเห็นที่มีต่อโครงการของผู้ประเมิน ซึ่งก็คือผู้ชำนาญนั่นเอง

การประเมินตามรูปแบบการประเมินโดยผู้ชำนาญ ผู้ชำนาญเป็นผู้กำหนดแนวทาง ด้วยตนเองนับตั้งแต่กระบวนการรวบรวมเอกสาร เพื่อศึกษาหรือสังเกตหลังจากนั้นผู้ชำนาญก็จะพิจารณาตัดสินด้วยการทำความเข้าใจ ลักษณะและคุณภาพของโครงการจากเอกสารและข้อมูลต่าง ๆ ที่รวบรวมมาได้ การสรุปการประเมินจะเป็นแนวความคิดเห็นของผู้ชำนาญเองทั้งสิ้น

4. รูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ (Decision – Making Model) เป็นการประเมินโดยพิจารณาอย่างรอบด้าน ไม่ว่าจะเป็จุดมุ่งหมายของโครงการหรือปัญหาข้อโต้แย้งต่าง ๆ ในการประเมินโครงการต้นแบบของการประเมิน รูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ 2 รูปแบบ คือ CIPP

Model ของ Stufflebeam และ CSE Model ของ Alkin ทั้งสองรูปแบบนี้มีคุณสมบัติคล้ายคลึงกันอยู่มาก กล่าวคือ

Stufflebeam (1973 p. 128 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระพันธ์, 2546, น. 73) อธิบายความหมายของการประเมินว่า การประเมิน หมายถึง กระบวนการจำแนกรวบรวมและเสนอข้อมูลต่าง ๆ เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของความมุ่งหมาย การวางแผนการดำเนินงานและผลของโครงการใดโครงการหนึ่ง เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจ และเพื่อสร้างความเข้าใจแก่ผู้เกี่ยวข้องกับโครงการนั้น ส่วน CES Model ให้คำนิยามของการประเมินว่า หมายถึง กระบวนการพิจารณาตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้องเลือกข่าวสารที่เหมาะสม รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปผลอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจได้พิจารณาเลือกตามความเหมาะสม

สรุปได้ว่า การประเมิน โครงการตามรูปแบบการประเมินเพื่อตัดสินใจ เป็นการประเมินเพื่อตัดสินใจและการแสดงถึงความรับผิดชอบของโครงการ การประเมินตามแบบ CIPP Model เป็นการประเมินที่มั่นใจว่าข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้จากการประเมินนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อผู้มีอำนาจในการตัดสินใจ และกิจกรรมการประเมินแบบ CIPP Model ของ Stufflebeam ต่อการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการกล่าวคือ

1. Context Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสถานภาพรวม ๆ ของโครงการทั้งหมดรวมทั้งเรื่องของความมุ่งหมาย ปัญหาและอุปสรรคข้อดีและข้อจำกัด จุดเด่น จุดอ่อน และสภาพแวดล้อมของโครงการ

2. Input Evaluation จะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับสมรรถนะของโครงการและแนวทางในการดำเนิน โครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ดังนั้น ในเรื่องนี้จึงประเมินเกี่ยวกับบุคคลงบประมาณ สิ่งอำนวยความสะดวก และบริการต่าง ๆ ของโครงการ

3. Process Evaluation จะช่วยให้ข้อมูลในการตัดสินใจ เกี่ยวกับกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการว่าดำเนินไปตามแผนที่วางเอาไว้หรือไม่เพียงใด

4. Product Evaluation จะช่วยวัดและพิจารณาการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงการว่าได้บรรลุตามความต้องการหรือไม่ ควรดำเนิน โครงการต่อไปหรือปรับปรุงแก้ไขหรือยุติการดำเนินการ

อินทร์ ศรีคุณ (2522, น. 31 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระพันธ์, 2546, น. 74) กล่าวว่า กระบวนการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model มีกระบวนการประเมินอย่างเดียวกันไม่ว่าจะเป็นด้าน Context, Input, Process หรือ Product โดยแยกกระบวนการประเมินเป็น 3 ขั้นตอนใหญ่ ๆ คือ

1. จำแนกข้อมูล (Delineating)
2. รวบรวมข้อมูล (Obtaining)

3. การให้ข้อมูลข่าวสาร (Providing) ให้เป็นประโยชน์ในการตัดสินใจ

สมบูรณ์ ตันยะ (2536 , น. 103 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546 , น. 74-75) กล่าวว่า การประเมินตามแนวคิดของ Stufflebeam หรือ CIPP Model จะทำการประเมินได้ 4 ด้านคือ

1. การประเมินสภาพแวดล้อม เป็นการประเมินสภาพเศรษฐกิจสังคม นโยบายทางการศึกษา นโยบายทางการเมือง ความต้องการของสังคม ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ ตลอดจนปรัชญาทางการศึกษา ซึ่งจะนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจวางแผนกำหนดนโยบาย กำหนดเป้าหมาย และจุดมุ่งหมายที่เหมาะสมกับการศึกษา

2. การประเมินตัวป้อน เป็นการตรวจสอบความพร้อมของปัจจัยเบื้องต้นต่าง ๆ เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ งบประมาณหรืออื่น ๆ โดยจะนำไปใช้ประโยชน์ในการตัดสินใจวางแผนโครงการ (Programming Decisions) หรือหาวิธีการที่จะดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นวิธีการที่จะดำเนินโครงการให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ซึ่งเป็นวิธีการหรือยุทธวิธีที่เป็นไปได้กับทรัพยากรในด้านต่างๆ ที่มีอยู่

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการประเมินเพื่อระบุจุดเด่น จุดด้อยของแนวทางที่เลือกใช้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระบวนการบริหารและกระบวนการจัดกิจกรรมต่าง ๆ หลังจากนำแผนไปปฏิบัติจริงเพื่อจะได้ปรับปรุงแก้ไขกระบวนการต่าง ๆ ให้เหมาะสมได้ทันทั่วทั้งที่ ขณะที่การดำเนินงานนั้นกำลังกระทำอยู่เพื่อให้สามารถดำเนินการตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ได้ด้วยดี

4. การประเมินผลผลิต เป็นการตัดสินใจคุณค่าผลผลิตของโครงการทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ ซึ่งจะเป็เครื่องบ่งชี้ว่าในการดำเนินดำเนินงานนี้ได้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้มากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้ผู้บริหารนำไปใช้ประกอบการตัดสินใจว่าจะใช้จะปรับปรุงหรือยกเลิกโครงการนั้น ๆ ไปเลย

พจน์ สะเพียรชัย (2519, น. 62-71 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546 , น. 75-76) กล่าวว่า การประเมินผลทางการศึกษาจะต้องวิเคราะห์สิ่งที่เราต้องประเมินอยู่ 2 เรื่อง คือ วิเคราะห์ระบบศึกษา และวิเคราะห์ระบบการประเมินผลการวิเคราะห์ระบบการศึกษาตามแนวคิดของ Stufflebeam หรือที่เรียกโดยทั่วไปว่า CIPP Model ก็จะทำให้มองเห็นรายละเอียดในกิจกรรมทางการศึกษามากขึ้น เช่น

C (Context) หมายถึง ภาวะแวดล้อมทางการศึกษา เช่น สภาพทางสังคม ความต้องการทางสังคม ภาวะทางเศรษฐกิจ บรรยากาศทางการเมือง แนวคิดใหม่ ๆ ทางการศึกษาลักษณะของท้องถิ่น ชนชั้นทางสังคม ระดับชั้นกลุ่มชน ระดับรายได้ การอบรมเลี้ยงดูสภาพห้องเรียนบรรยากาศในห้องเรียนอันเป็นภาวะแวดล้อมที่จะหล่อหลอมชักนำชี้ทางชักจูงและมีอิทธิพลต่อการศึกษา

I (Input) คือตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะนำเข้าไปสู่ระบบการศึกษา ได้แก่ เงินทุน ต่างๆ ที่ลงไป รวมทั้งบุคลากรทางการศึกษาประเภทต่าง ๆ เช่น

- ครู ซึ่งแยกย่อยไปอีก เช่น วุฒิ ประสบการณ์ ทักษะสติ สติปัญญา พื้นฐานทางครอบครัว

- นักเรียน อาจแยกเป็นดังนี้ ทักษะสติ บุคลิกภาพ ระดับสติปัญญา

- หลักสูตร ได้แก่ มวลประสบการณ์ สื่อการสอน ตำรา วิธีสอน อุปกรณ์ สิ่งเหล่านี้ นำไปสู่ระบบการศึกษา เพื่อหล่อหลอมคุณภาพชีวิตให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เพื่อผลิตออกไปจากระบบการศึกษา

P (Process) คือ กระบวนการ ผู้คิด Model นี้เสนอไว้ว่า หมายถึง พฤติกรรมต่างๆ ในห้องเรียนที่จะกระทำให้เกิดการเรียนรู้ได้สูงสุด ตัวอย่างได้แก่ พฤติกรรมการสอน เช่น พฤติกรรมการบรรยาย ลักษณะการใช้คำถามประเภทต่าง ๆ การจัดการในห้องเรียนที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้

P (Product) คือคุณภาพของมนุษย์ที่เป็นผลิตผลทางการศึกษาในแง่ของสติปัญญา จริยธรรม คุณธรรม พฤติกรรมทักษะต่าง ๆ

นิตยา ชูโต (2527 , น. 19 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546 , น. 76) กล่าวว่า การประเมิน Context และ Product คือผล (Ends) ที่เกิดจากโครงการ ส่วนการประเมิน Input และ Process คือการประเมินแนวทาง (Means) ในการจัดทำปฏิบัติโครงการ ผู้ประเมินโครงการต้องประเมินทั้งผลและแนวทาง คือทั้ง 4 ประการเพื่อนำข้อสรุปเข้ามาเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้บริหาร

จำเนียร สุขหลาย และคนอื่น ๆ (2528, น. 207 อ้างถึงใน ชรินทร์ ธีระตัน, 2546 , น. 76) ได้สรุปเกี่ยวกับการประเมินตามรูปแบบ CIPP Model จะประเมินในด้านต่างๆ ดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อม ซึ่งจะช่วยในการตัดสินใจเกี่ยวกับการวางแผนในการกำหนดวัตถุประสงค์

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับโครงสร้างเพื่อกำหนดรูปแบบของโครงการ

3. การประเมินกระบวนการ เป็นการตัดสินใจในด้านการประยุกต์ใช้เพื่อควบคุมการดำเนินการของโครงการ

4. การประเมินผลผลิต จะช่วยในการตัดสินใจเพื่อตัดสินใจตัดสินและดูผลสำเร็จของโครงการ

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

5.1 งานวิจัยในประเทศ

ชรินทร์ ธีระตัน (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า 1. ตัวชี้วัดความสำเร็จการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี ที่เป็นการเห็นร่วมของผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ประกอบด้วย (1) การประเมินบริบทหรือสภาพแวดล้อมการดำเนินงานมีตัวชี้วัดหลักจำนวน 2 ตัว ตัวชี้วัดย่อย 11 ตัว (2) การประเมินปัจจัยการดำเนินงานมีตัวชี้วัดหลักจำนวน 6 ตัว ตัวชี้วัดย่อย 32 ตัว (3) การประเมินกระบวนการดำเนินงานมีตัวชี้วัดหลักจำนวน 4 ตัว ตัวชี้วัดย่อย 16 ตัว และ (4) การประเมินผลผลิตการดำเนินงานมีตัวชี้วัดหลักจำนวน 4 ตัว ตัวชี้วัดย่อย 14 ตัว โดยตัวชี้วัดหลักและตัวชี้วัดย่อยทุกตัวมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ .57 ถึง 100 2. ผลการประเมินสภาพแวดล้อม ปัจจัยการดำเนินงาน กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตการดำเนินงาน การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี พบว่า

2.1 ด้านบริบทหรือสภาพแวดล้อมการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นความพร้อมด้านอาคารสถานที่ก่อนขออนุมัติเปิดสอน และความพร้อมในด้านสื่อ วัสดุอุปกรณ์ก่อนขออนุมัติเปิดสอน ผู้บริหารและครู เห็นว่าอยู่ในระดับปานกลาง แต่ผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก

2.2 ด้านปัจจัยการดำเนินงาน ส่วนใหญ่มีความพร้อมในระดับปานกลาง แต่การเตรียมความพร้อมในการดำเนินงานจริง และความพร้อมของห้องเรียน ผู้บริหารและครู เห็นว่าอยู่ในระดับมาก ส่วนผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่ามีความพร้อมในระดับปานกลาง ยกเว้นอาคารเรียน ห้องเรียนและความร่วมมือระหว่างชุมชน/ผู้ปกครองนักเรียนกับโรงเรียนมีความพร้อมในระดับมาก

2.3 ด้านกระบวนการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ปฏิบัติได้ในระดับปานกลาง ส่วนด้านการวัดและประเมินพัฒนาการ และการปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน ผู้บริหาร ครู และผู้ปกครองนักเรียน เห็นว่าปฏิบัติได้ในระดับมาก

2.4 ด้านผลผลิตการดำเนินงาน ส่วนใหญ่เห็นว่าการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา ทำให้นักเรียนมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้านในระดับมาก

สมปอง สีนวน (2546, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการประเมินพัฒนาการเด็กก่อนอนุบาลในโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ผลการวิจัยพบว่า ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ครูมีการวางแผน มีการรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย มีการประเมินพัฒนาการเด็ก

ครอบคลุมและพัฒนาการทุกด้าน โดยปัญหาที่พบคือ ครูมีภาระงานมาก แต่จากการสัมภาษณ์ การสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนและศึกษาเอกสารไม่พบว่า การวางแผนสำหรับการดำเนินงาน ครูมีการเก็บรวบรวมข้อมูล ประเมินพัฒนาการลงในแบบบันทึกพัฒนาการแต่ไม่พบการจดบันทึก การสรุปและการแปลความหมายของข้อมูล การนำผลการประเมินพัฒนาการเด็กไปใช้ พบว่า ครูรายงานผลการประเมิน ได้แก่ ผู้ปกครองและผู้บริหาร นอกจากนี้แล้วยังพบว่า ครูมีความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนเกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กอยู่บ้าง ได้แก่ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับพัฒนาการเด็ก ความเข้าใจเกี่ยวกับการทดสอบและความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้แฟ้มสะสมผลงานเด็ก

ลัทขมี ชุมภูธร (2550, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับชั้นปฐมวัยมีระดับการปฏิบัติในการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ด้านการวางแผนการประเมิน ด้านการดำเนินการตามแผนด้วยเทคนิคและวิธีการประเมินแบบต่าง ๆ และด้านการรายงานผลการประเมินและการนำผลมาพัฒนา ทั้งในภาพรวมและรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านการวางแผนการประเมินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และด้านการดำเนินการโดยใช้เทคนิคและวิธีการประเมินด้านต่าง ๆ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ส่วนผลการเปรียบเทียบสภาพการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 ของผู้สอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการสอนเด็กปฐมวัย พบว่า ไม่แตกต่างกัน

ชวาลา สุขโข (2553, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการเด็กปฐมวัยรายด้าน ทั้งด้านร่างกาย ด้านอารมณ์และจิตใจ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน สูงกว่าก่อนสอนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วยุรี ทิพนนท์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาความรู้และเจตคติที่มีต่อการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1.ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี 2.ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาปฐมวัยมีความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยสูงกว่าครูผู้สอนที่ไม่มีวุฒิการศึกษาปฐมวัย และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทางการสอนต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนครูที่สอนในระดับชั้นที่สอนต่างกัน มีความรู้เกี่ยวกับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3.ครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2 มีเจตคติต่อการ

ประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับดี 4.ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีเจตคติต่อการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ครูที่มีประสบการณ์ทางการสอน และระดับชั้นที่สอนต่างกัน มีเจตคติต่อการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ทัศนียา กาพพันธ์ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา ผลการวิจัยพบว่า 1.ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับจาก ด้านกิจการนักเรียน ด้านบุคลากร ด้านความสัมพันธ์ชุมชน ด้านวิชาการ ด้านอาคารสถานที่ ตามลำดับ 2.ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา ที่มีเพศ อายุ วุฒิการศึกษา อาชีพ รายได้ของครอบครัวต่อครัวเรือน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ 3.ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการบริหารงาน โรงเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา ที่มีอาชีพต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนการสอน โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความสัมพันธ์ชุมชนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นิภา มาฤทธิ์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีเขต 3 อำเภอศรีราชา ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่มศรีราชา 3 มีความต้องการการนิเทศการสอนโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าความต้องการการนิเทศการสอนมากที่สุดในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ รองลงมาด้านการเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านสื่อการเรียนรู้ ด้านการประเมินพัฒนาการ และด้านหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย

5.2 งานวิจัยต่างประเทศ

Figueroa และคนอื่น ๆ (1985, p. 74-77) ได้ทำการวิจัยเรื่อง บทบาทและวิธีการในการประเมินความรู้ของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้จากการฝึกปฏิบัติ ผลการวิจัยพบว่า การวัดพัฒนาการทางด้านจิตใจของเด็กก่อนวัยเรียนนั้นมีวิธีการวัด 4 วิธีคือ 1.วัดโดยใช้อายุตามปีปฏิทินเป็นเกณฑ์ ซึ่งวิธีนี้ถือว่าเป็นวิธีที่ใช้มานานและเป็นวิธีการที่ไม่เหมาะสมนัก เนื่องจากไม่อาจบอกได้ว่าเด็กมีสัมฤทธิ์ผลมากน้อยเพียงใด 2.วัดระดับสติปัญญาของเด็กทั้งโดยใช้เกณฑ์และวัดโดยไม่อาศัยหลักเกณฑ์ซึ่งเป็นวิธีที่ไม่ค่อยเกิดประโยชน์นัก ไม่สามารถนำไปใช้ในการประเมินการฝึก

ปฏิบัติได้ 3. ประเมินความสามารถหรือความสำเร็จของเด็กระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมระหว่างที่ครูกำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ปกติ ซึ่งได้ประโยชน์มากหากสามารถควบคุมบรรยากาศในการประเมิน โดยไม่ให้ผู้ทดสอบรู้ตัว เพราะไม่อย่างนั้นผู้เรียนก็จะเกิดอารมณ์เครียด การประเมินโดยใช้วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งเพราะสามารถวัดสิ่งที่ครูต้องการทราบได้จากปฏิกิริยาตอบสนอง 4. การวัดโดยใช้แบบทดสอบที่มาตรฐาน ซึ่งสร้างจากทฤษฎี หลักการ ซึ่งการทดสอบวิธีนี้ เป็นการทดสอบที่เชื่อถือได้ สามารถนำผลการทดสอบหาความมีนัยสำคัญทางสถิติได้ แต่เครื่องมือที่ใช้ในการวัดนั้นจะต้องมีความเที่ยงตรงเช่น แบบทดสอบของ พิวาเจต์ ซึ่งเป็นข้อทดสอบที่ใช้ทฤษฎีทางจิตวิทยาพัฒนาการในการวัด ซึ่งข้อมูลที่ได้เป็นข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินทางด้านวิชาการได้

Brennan (2005) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง พฤติกรรม และปัจจัยทางสังคมของการอยู่ร่วมกันของเด็กก่อนวัยเรียน ชั้นอนุบาลที่มีอายุ 4 ปี ทำการทดสอบการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นภายในห้องเรียนเดียวกัน โดยการจัดตารางที่จะต้องให้เด็กทำ ใช้เวลา 6 ชั่วโมงต่อวัน ผู้วิจัยได้จัดกิจกรรมการเล่นสอดแทรกกับกิจกรรมหลัก หลังการจัดกิจกรรมเด็กเกิดความสนใจ และเกิดพัฒนาการทักษะทางสังคม

สรุปได้ว่า จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในประเทศและต่างประเทศ จะเห็นได้ว่างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยและการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยนั้นค่อนข้างมีน้อย ทั้งที่เป็นเรื่องที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง เพราะการที่ครูผู้สอนจะสามารถประเมินพัฒนาการเด็กได้ดี ถูกต้อง เหมาะสมก็ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์ให้เด็กเสียก่อน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการประเมินประสิทธิภาพการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย เพื่อเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนาการจัดประสบการณ์ในการสอนของครูปฐมวัยในการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยให้ดียิ่งขึ้น

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังต่อไปนี้

1. กรอบแนวทางการประเมิน
2. ผู้ให้ข้อมูล
3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. กรอบแนวทางการประเมิน

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวบ่งชี้ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/รวบรวมข้อมูล	เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์	เกณฑ์
1. เพื่อประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย	1.1 พัฒนาการด้านร่างกายเป็นไปตามเกณฑ์ของวัย	- เด็กปฐมวัย	- แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย-มาตร	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	- มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไปจึงถือว่ามีการพัฒนาการอยู่ในระดับดี
	1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์เป็นไปตามเกณฑ์ของวัย	- เด็กปฐมวัย	- แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	- มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไปจึงถือว่ามีการพัฒนาการอยู่ในระดับดี

1. กรอบแนวทางการประเมิน (ต่อ)

วัตถุประสงค์ของการประเมิน	ตัวบ่งชี้ที่ศึกษา	แหล่งข้อมูล/ รวบรวม ข้อมูล	เครื่องมือในการเก็บข้อมูล	การวิเคราะห์	เกณฑ์
	1.3 พัฒนาการด้านสังคมเป็นไปตามเกณฑ์ของวัย	- เด็กปฐมวัย	- แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	- มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป จึงถือว่ามีการพัฒนาการอยู่ในระดับดี
	1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญาเป็นไปตามเกณฑ์ของวัย	- เด็กปฐมวัย	- แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	- มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 ขึ้นไป จึงถือว่ามีการพัฒนาการอยู่ในระดับดี
2. เพื่อประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดการเรียนการสอนของครูปฐมวัย	2.1 ความพึงพอใจด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	- ผู้ปกครอง	-แบบสอบถามความพึงพอใจผู้ปกครอง	- ค่าเฉลี่ย - ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	- มีค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป จึงถือว่าผ่านเกณฑ์
	2.2 ความพึงพอใจด้านการให้ข่าวสารข้อมูล			-วิเคราะห์เนื้อหา	
	2.3 ความพึงพอใจด้านการจัดการเรียนการสอน				
	2.4 ความพึงพอใจด้านการจัดบริการนักเรียน				

2. ผู้ให้ข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2560 รวมทั้งสิ้นจำนวน 48 คน ผู้ปกครองนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 - 2 จำนวน 48 คน รวมทั้งหมด 96 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มี 2 ฉบับดังนี้

3.1 แบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 3 ระดับ โดยกำหนดระดับพัฒนาการดังนี้ (คณาจารย์โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544)

3 หมายถึง ดี

2 หมายถึง ปานกลาง

1 หมายถึง ควรปรับปรุง

3.2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา และอาชีพ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ลักษณะแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) โดยแบ่งความคิดเห็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553 หน้า 121)

คะแนน 5 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนน 4 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนน 3 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 2 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนน 1 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

วิธีการสร้างเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์
2. ร่างแบบสอบถาม
3. นำแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้อง
4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
5. นำแบบสอบถามที่ได้ทำการปรับปรุงแก้ไข และนำไปทดลองใช้ (Try Out) แล้วนำมาหาค่าความเที่ยง (Reliability)
6. นำแบบสอบถามที่นำไปทดลองใช้กับผู้ปกครองที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน มาหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งฉบับ
7. นำแบบสอบถามที่ได้ไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์แล้วนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยทำตามขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ผู้วิจัยสังเกตพฤติกรรมและบันทึกลงในแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยทุกสัปดาห์ โดยใช้ระยะเวลาในการสังเกตและบันทึกพัฒนาการเป็นเวลา 6 สัปดาห์
- 4.2 นำแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจหลังจากการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยไปเก็บข้อมูลกับผู้ปกครองโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จ.นครสวรรค์ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในช่วงปลายภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2560
- 4.3 ผู้วิจัยรับแบบสอบถามคืนจากผู้ปกครองนักเรียน แล้วนำมาตรวจสอบความสมบูรณ์ และดำเนินการจัดทำตามขั้นตอนต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

5.1 วิเคราะห์ข้อมูลของแบบประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย โดยวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (คณาจารย์โรงเรียนนาร่องการใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2544)

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 หมายถึง มีพัฒนาการอยู่ในระดับควรปรับปรุง

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายถึง มีพัฒนาการอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.00 หมายถึง มีพัฒนาการอยู่ในระดับดี

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

5.3 วิเคราะห์การประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอโดยตารางประกอบคำบรรยาย โดยแบ่งความคิดเห็นมาตรฐานค่า 5 ระดับ โดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2553, น.121)

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอผลการวิจัยและแปลความหมายตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ตอนที่ 1 ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัย โดยใช้การจัดประสบการณ์ ซึ่งผ่านการทำกิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเสริมประสบการณ์ กิจกรรมสร้างสรรค์ กิจกรรมเสรี กิจกรรมกลางแจ้ง กิจกรรมเกมการศึกษา โดยการสังเกตพฤติกรรมของเด็กขณะทำกิจกรรมแล้วจดบันทึกลงในแบบประเมินพัฒนาการใน 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย ด้านจิตใจและอารมณ์ ด้านสังคม และด้านสติปัญญา มีพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกในแต่ละครั้งมีรายละเอียดดังนี้

4.1 ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกาย

การประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.29 ,1.44 และในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.54 , 1.74 และ 2.10 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.51 รายละเอียดดังตารางที่

ตารางที่ 4.1 ผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน พัฒนาการด้านร่างกาย	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
1. จับถ้ำเป็นเวลา	1.15	1.46	1.71	1.88	2.06	2.48
2. วิ่งและหยุดได้ทันทีโดยเสียการทรงตัวเล็กน้อย	1.13	1.29	1.42	1.67	2.13	2.56
3. เดินขึ้น - ลงบันไดสลับเท้าได้	1.29	1.44	1.56	1.77	2.02	2.46
4. โยน และรับลูกบอลด้วยมือทั้ง 2 ข้าง และส่งมอบให้เพื่อนได้	1.19	1.29	1.50	1.67	2.13	2.63
5. กระโดดขาเดียวอยู่กับที่อย่างต่อเนื่อง	1.40	1.50	1.63	1.73	2.06	2.50
6. วาดรูปมีส่วนหัว ลำตัว แขน และขา	1.23	1.35	1.44	1.69	2.02	2.46
7. ต่อบล็อกเป็นรูปร่างๆ ตามความคิดของตนเอง	1.31	1.40	1.50	1.73	2.08	2.60
8. ร้อยลูกปัดที่มีเส้นผ่าศูนย์กลาง 4ม.ม.	1.27	1.33	1.40	1.60	2.13	2.46
9. ปั้นและคลึงเป็นรูปร่างตามจินตนาการได้	1.23	1.40	1.44	1.63	2.10	2.56
10. ตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงโดยมีรอยหยักเล็กน้อย	1.17	1.40	1.52	1.75	2.15	2.60
11. โยนลูกบอลไปข้างหน้าได้	1.15	1.46	1.54	1.81	2.15	2.50
12. รับลูกบอลได้โดยไม่ใช้ลำตัวช่วย	1.15	1.35	1.42	1.73	2.13	2.50
13. ตัดกระดาษตามแนวเส้นได้	1.60	1.71	1.73	1.88	2.15	2.56
14. เขียนรูปสี่เหลี่ยมมีมุมชัดเจน	1.46	1.54	1.56	1.77	2.10	2.42
15. ร้อยวัสดุที่มีรูขนาดเล็กได้	1.63	1.63	1.69	1.75	2.06	2.29
รวม	1.29	1.44	1.54	1.74	2.10	2.51
ระดับพัฒนาการ	ควรปรับปรุง	ควรปรับปรุง	ปานกลาง	ปานกลาง	ปานกลาง	ดี

4.2 ผลการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์

การประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 - 2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.12 และ 1.37 ในสัปดาห์ที่ 3-4 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.82 และ 2.11 จนในสัปดาห์ที่ 5-6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.51 และ 2.60 รายละเอียดดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 ผลการประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์และจิตใจของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
16. ร่าเริง แจ่มใส อารมณ์ดี	1.00	1.54	1.79	2.02	2.71	2.92
17. แสดงออกทางอารมณ์ได้ เหมาะสมกับบางสถานการณ์	1.04	1.25	1.71	1.96	2.42	2.69
18. มีความมั่นใจในตนเอง	1.08	1.50	1.75	2.04	2.50	2.63
19. พึงพอใจในตนเองชื่นชม ความสามารถและผลงานของ ตนเองและผู้อื่นได้บ้าง	1.19	1.38	1.85	2.19	2.58	2.67
20. แบ่งปัน และเริ่มช่วยเหลือผู้อื่น	1.15	1.42	1.88	2.00	2.48	2.67
21. แสดงความรักเพื่อนและสัตว์เลี้ยง	1.04	1.38	1.85	2.08	2.50	2.60
22. รู้จักขอโทษและให้อภัย	1.15	1.40	1.73	2.15	2.50	2.65
23. รักษาสิ่งของที่ใช้ร่วมกัน	1.04	1.38	1.85	2.19	2.71	2.81
24. รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย จนสำเร็จ	1.13	1.31	1.77	2.06	2.46	2.58
25. สนใจและมีความสุขกับ เสียงเพลง คนตรี และการ เคลื่อนไหว	1.15	1.44	1.85	2.15	2.52	2.56
26. ไม่แย่งหรือหยิบของผู้อื่นมาเป็น ของตนเอง	1.04	1.38	1.81	2.13	2.35	2.48

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รายการประเมิน พัฒนาการด้านอารมณ์ – จิตใจ	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
27. สนใจและมีความสุขขณะทำงาน ศิลปะ	1.02	1.21	1.79	2.21	2.46	2.56
28. สนใจและมีความสุขกับ เสียงเพลง ดนตรี และการ เคลื่อนไหว	1.71	1.85	2.02	2.23	2.60	2.56
29. สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ	1.02	1.17	1.75	2.06	2.50	2.56
30. แสดงท่าทาง/เคลื่อนไหว ประกอบเพลง จังหวะและดนตรี	1.06	1.25	1.81	2.21	2.63	2.52
31. สนใจและมีความสุขในการชม/ เล่น/ออกกำลังกาย	1.02	1.31	1.81	2.04	2.38	2.40
รวม	1.12	1.37	1.82	2.11	2.51	2.60
ระดับพัฒนาการ	ควร ปรับปรุง	ควร ปรับปรุง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ดี	ดี

4.3 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคม

การประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.50 และในสัปดาห์ที่ 2-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.51 , 1.87 , 2.18 และ 2.44 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.73 รายละเอียดดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน พัฒนาการด้านสังคม	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
32. รอคอยลำดับก่อน – หลังได้	1.50	1.31	1.92	2.19	2.48	2.96
33. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ตั้งแต่ 2 คน ขึ้นไป	1.17	1.38	1.83	2.08	2.35	2.81
34. ปฏิบัติตามข้อตกลงของ ห้องเรียนและโรงเรียนได้โดย มีการตักเตือนบางครั้ง	1.92	1.92	2.00	2.19	2.46	2.71
35. เริ่มรู้จักการเป็นผู้นำ - ผู้ตาม	1.35	1.35	1.85	2.25	2.48	2.69
36. แต่งตัวได้ด้วยตนเอง	1.65	1.63	1.90	2.19	2.42	2.77
37. รับประทานอาหารได้ด้วย ตนเองโดยไม่หกเลอะเทอะ	1.25	1.25	1.81	2.19	2.44	2.67
38. ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติ กิจวัตรประจำวัน โดยต้องนำ บางครั้ง	1.79	1.77	1.85	2.15	2.50	2.65
39. ระมัดระวัง และดูแลตนเอง และผู้อื่นให้ปลอดภัย โดยมี ผู้อื่นคอยตักเตือนบ้าง	1.19	1.25	1.77	2.17	2.42	2.75
40. ทิ้งขยะถูกที่ เปิด – ปิดน้ำหลัง การใช้ทุกครั้ง	1.23	1.31	1.79	2.21	2.52	2.73
41. รู้จักยกมือไหว้กล่าวคำ “สวัสดี” หรือ “ขอบคุณ”	1.92	1.92	1.96	2.15	2.29	2.58
รวม	1.50	1.51	1.87	2.18	2.44	2.73
ระดับพัฒนาการ	ควร ปรับปรุง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ดี

4.4 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญา

การประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.04 , 1.13 และในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.60 , 2.04 และ 2.33 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.54 รายละเอียดดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการประเมินพัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย

รายการประเมิน พัฒนาการด้านสติปัญญา	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
42. ชี้ และจับคู่ของที่มีลักษณะเหมือนกัน ได้ 4 อย่าง	1.15	1.15	1.90	2.06	2.38	2.81
43. บอกเสียงได้ 3 เสียง กลิ้งได้ 3 กลิ้ง รส ได้ 3 รส	1.00	1.00	1.46	2.00	2.21	2.44
44. สร้างผลงานตามความคิดของตนเอง โดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น	1.02	1.23	1.60	2.02	2.33	2.56
45. พยายามแก้ปัญหาด้วยตนเองหลังจาก ได้รับคำชี้แนะ	1.19	1.35	1.71	2.02	2.33	2.63
46. ฟังคำสั่ง 3 – 4 ขั้นตอน และสามารถ ปฏิบัติได้	1.02	1.02	1.52	2.00	2.35	2.54
47. พูดคำคล้องจอง ร้องเพลงสั้นๆได้	1.00	1.00	1.67	2.00	2.31	2.42
48. ชักถาม/ตอบ คำถามอะไร ทำไม อย่างไร	1.00	1.15	1.67	2.02	2.35	2.58
49. สนทนาโต้ตอบหรือเล่าเรื่องเป็น ประโยคอย่างต่อเนื่อง	1.00	1.00	1.54	1.98	2.33	2.60
50. เลือกหนังสือที่ตนสนใจให้ผู้อื่นอ่านให้ ฟัง	1.00	1.00	1.58	2.04	2.40	2.67
51. จัดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ	1.04	1.50	1.79	2.10	2.33	2.63
52. บอกชื่อและนามสกุลได้	1.15	1.13	1.63	2.00	2.38	2.56

ตารางที่ 4.4 (ต่อ)

รายการประเมิน พัฒนาการด้านสติปัญญา	คะแนนเฉลี่ย(สัปดาห์)					
	1	2	3	4	5	6
53. สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งของตาม ประเภทเดียวกันอย่างอิสระ และที่ครู กำหนดได้	1.00	1.00	1.58	2.06	2.42	2.58
54. เรียงลำดับสิ่งต่างๆ ได้ 4 – 5 ลำดับ	1.00	1.00	1.69	2.08	2.35	2.46
55. นับเลขเรียงลำดับ 1 – 20	1.00	1.00	1.48	2.04	2.38	2.52
56. บอกราคาจำนวน 1 – 5	1.02	1.33	1.63	2.10	2.33	2.50
57. รู้ค่าและบอกค่าของจำนวนมากกว่า– น้อยกว่า และเท่ากันได้	1.06	1.04	1.40	2.04	2.25	2.42
58. บอกตำแหน่ง “บน”-“ล่าง”-“ใกล้”-“ไกล”	1.00	1.02	1.46	2.08	2.35	2.46
59. ต่อภาพตัดต่อ 6-8 ชิ้น	1.02	1.50	1.69	2.06	2.25	2.48
60. บอกรเวลาเช้า กลางวัน กลางคืน	1.00	1.00	1.48	2.02	2.25	2.46
รวม	1.04	1.13	1.60	2.04	2.33	2.54
ระดับพัฒนาการ	ควร ปรับปรุง	ควร ปรับปรุง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ดี

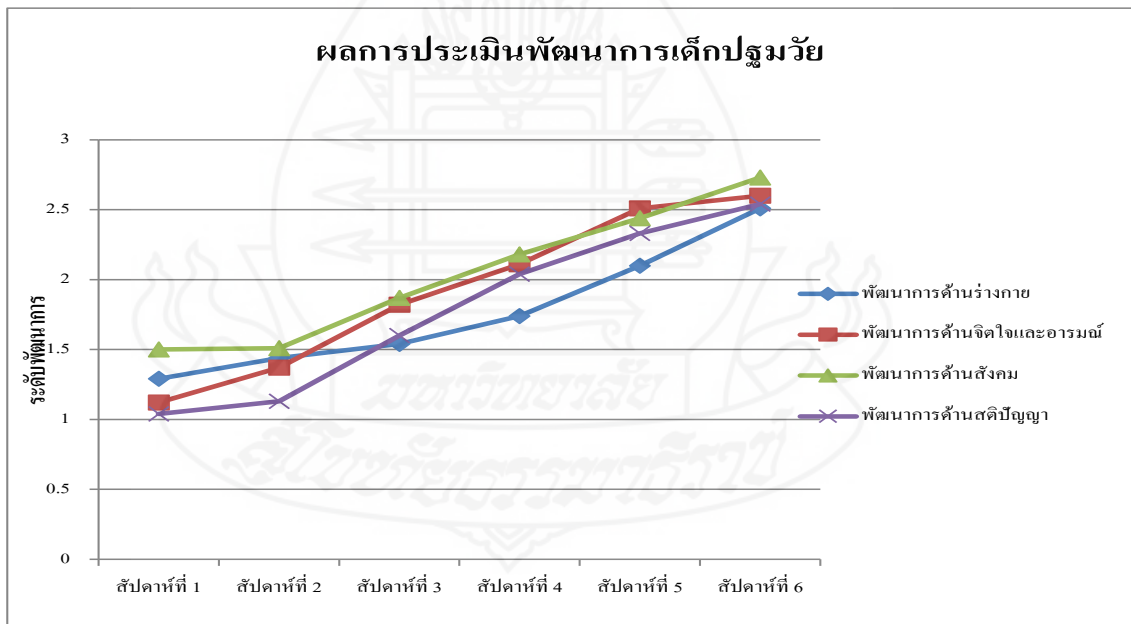
4.5 ผลสรุปการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

การประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.24 และ 1.36 และในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.71 , 2.02 และ 2.34 และในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.59 รายละเอียดดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.6 ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัย

ผลการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย						
รายการประเมิน	สัปดาห์ ที่ 1	สัปดาห์ที่ 2	สัปดาห์ ที่ 3	สัปดาห์ ที่ 4	สัปดาห์ ที่ 5	สัปดาห์ ที่ 6
พัฒนาการด้านร่างกาย	1.29	1.44	1.54	1.74	2.10	2.51
พัฒนาการด้านจิตใจและอารมณ์	1.12	1.37	1.82	2.11	2.51	2.60
พัฒนาการด้านสังคม	1.50	1.51	1.87	2.18	2.44	2.73
พัฒนาการด้านสติปัญญา	1.04	1.13	1.60	2.04	2.33	2.54
รวม	1.24	1.36	1.71	2.02	2.34	2.59
ระดับพัฒนาการ	ควร ปรับปรุง	ควร ปรับปรุง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ปาน กลาง	ดี

จากตารางที่ 4.5 นำมาวาดกราฟแสดงพัฒนาการภาพรวมรายด้านได้ดังภาพที่ 4.1

ภาพที่ 4.1 กราฟผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน

ตอนที่ 2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยใช้การตอบแบบสอบถาม มีประเด็นความพึงพอใจทั้งหมด 4 ด้าน คือด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม ด้านการให้ข่าวสารข้อมูล ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการจัดบริการนักเรียน ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย ดังนี้

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม

ประเด็นความพึงพอใจ	Mean	SD.	แปลผล
1. ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม	4.21	0.70	มาก
2. ด้านการให้ข่าวสารข้อมูล	4.07	0.80	มาก
3. ด้านการจัดการเรียนการสอน	4.27	0.48	มาก
4. ด้านการจัดบริการนักเรียน	4.28	0.54	มาก
รวมเฉลี่ย	4.21	0.59	มาก

ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดบริการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และด้านการให้ข่าวสารข้อมูลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังนี้ รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ห้องเรียนและห้องน้ำ มีการดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.56 และข้อที่มี

ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ อาคารสถานที่สะดวกเหมาะสม กับการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69

ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ จัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียน ให้ผู้ปกครองทราบ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.23 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ การติดป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสาร อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92

ด้านการจัดการเรียนการสอน โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ครูใช้สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนักเรียนที่เหมาะสมและหลากหลาย อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.60 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและเอาใจใส่ต่อนักเรียน อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

ด้านการจัดบริการนักเรียน โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ มีการส่งเสริมกิจกรรมการแปรงฟันเป็นประจำทุกวัน อยู่ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดคือ มีการตรวจสอบรายชื่อ จำนวนเด็กที่มาโรงเรียนเป็นประจำ อยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.06 รายละเอียดดังตารางที่ 4.7

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลผล ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครอง ต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์

รายการ	Mean	SD.	แปลผล
ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม			
1. อาคารสถานที่สะดวกเหมาะสม กับการจัดการเรียนการสอน	3.69	0.47	มาก
2. บรรยากาศการเรียนช่วยเสริมแรงการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น	4.10	0.86	มาก
3. แสงสว่างในห้องเรียนและบริเวณโดยรอบเพียงพอ	4.50	0.88	มาก
4. ห้องเรียนและห้องน้ำมีการดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา	4.56	0.82	มากที่สุด
รวม	4.07	0.80	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	Mean	SD.	แปลผล
ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร	Mean	SD.	แปลผล
5. จัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร ข้อมูลของโรงเรียน	4.08	0.85	มาก
6. การจัดประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้รับข่าวสาร อย่างสม่ำเสมอ	3.96	0.77	มาก
7. จัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ	4.23	0.90	มาก
8. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมของโรงเรียนได้แก่ กีฬาสี เป็นต้น	4.17	0.88	มาก
9. การติดป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสาร	3.92	0.82	มาก
รวม	4.07	0.80	มาก
ด้านจัดการเรียนการสอน			
10. ครูจัดประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่ม สร้างสรรค์ให้นักเรียนกล้าแสดงออก	4.38	0.49	มาก
11. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและเอาใจ ใส่ต่อนักเรียน	3.85	0.50	มาก
12. ครูใช้สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนักเรียนที่ เหมาะสมและหลากหลาย	4.60	0.49	มากที่สุด
13. ครูมีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดี	4.33	0.56	มาก
14. นักเรียนมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย	4.38	0.49	มาก
15. แสดงกิจกรรมรยาทเหมาะสม มีสัมมาคารวะ เหมาะสมกับกาลเทศะ	4.06	0.84	มาก
รวม	4.27	0.48	มาก
ด้านการจัดบริการนักเรียน			
16. สถานศึกษาบริการอาหารกลางวันและอาหาร เสริม ได้แก่ นม ผลไม้ ถูกสุขอนามัย	4.10	0.83	มาก

ตารางที่ 4.7 (ต่อ)

รายการ	Mean	SD.	แปลผล
17. มีการตรวจสอบสภาพร่างกาย อย่างสม่ำเสมอ	4.06	0.76	มาก
18. มีการตรวจสอบรายชื่อ จำนวนเด็กที่มาโรงเรียนเป็นประจำ	4.06	0.84	มาก
19. มีการส่งเสริมกิจกรรมการแปรงฟันเป็นประจำทุกวัน	4.63	0.53	มากที่สุด
20. โรงอาหารสะอาดถูกหลักอนามัย ภาชนะใส่อาหารมีความสะอาด	4.52	0.50	มากที่สุด
รวม	4.28	0.54	มาก

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ 2) ประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ผู้ให้ข้อมูลคือ เด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 และผู้ปกครองเด็กชั้นอนุบาลปีที่ 1-2 โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2560 จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย และแบบประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และประมวลผล เพื่อกำหนดค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1. สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.1 ผลการประเมินพัฒนาการทั้ง 4 ด้านของเด็กปฐมวัยจำนวน 48 คน ใน 6 สัปดาห์ พบว่า พัฒนาการในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.24 และ 1.36 ในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.71 , 2.02 และ 2.34 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59 มีผลการประเมินเป็นรายด้านดังนี้

พัฒนาการด้านร่างกายเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-3 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.29 , 1.44 และ 1.54 ในสัปดาห์ที่ 4-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.74 และ 2.10 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51

พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 - 2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.12 และ 1.37 ในสัปดาห์ที่ 3-4 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.82 และ 2.11 จนในสัปดาห์ที่ 5-6 มีพัฒนาการในระดับดี มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.51 และ 2.60

พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัย ในสัปดาห์ที่ 1 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุงมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.50 และในสัปดาห์ที่ 2-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.51 , 1.87 , 2.18 และ 2.44 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.73

พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัย พบว่า พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.04 และ 1.13 ในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.60, 2.04 และ 2.33 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.59

1.2 ความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ระดับความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ โดยรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการจัดบริการนักเรียนมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.28 ด้านการจัดการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.27 ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.21 และด้านการให้ข่าวสารข้อมูลมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.07

2. อภิปรายผล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินประสิทธิผลของการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัย เห็นว่าควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

2.1 ผลการประเมินพัฒนาการของเด็กปฐมวัยใน 4 ด้านคือพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านอารมณ์-จิตใจ พัฒนาการด้านสังคม และพัฒนาการด้านสติปัญญา โดยการจัดประสบการณ์ของครูใน 6 สัปดาห์ พบว่า เด็กปฐมวัยมีพัฒนาการในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการในระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.24 และ 1.36 ในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.71 , 2.02 และ 2.34 และในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.59 โดยรวมมีพัฒนาการสูงขึ้นทุกด้านซึ่งครูใช้การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยโดยใช้เทคนิคการสังเกตพฤติกรรมการแสดงออกของเด็กขณะทำกิจกรรมทุกสัปดาห์จนเห็นพัฒนาการของเด็กในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Figueroa (1985, pp. 74-77) ผลการวิจัยพบว่า การประเมิน

ความสามารถหรือความสำเร็จของเด็กระหว่างที่จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้วิธีสังเกต สัมภาษณ์ ในขณะที่เด็กทำกิจกรรมระหว่างที่ครูกำลังจัดกิจกรรมการเรียนการสอนปกติ ซึ่งได้ ประโยชน์มากหากสามารถควบคุมบรรยากาศในการประเมิน โดยไม่ให้ผู้ทดสอบรู้ตัว เพราะ ไม่อย่างนั้นผู้เรียนก็จะเกิดอารมณ์เครียด การประเมิน โดยใช้วิธีนี้เป็นวิธีที่ดีวิธีหนึ่งเพราะสามารถ วัดสิ่งที่ครูต้องการทราบได้จากปฏิกิริยาตอบสนอง และจากผลการประเมินพัฒนาการของเด็ก แสดงให้เห็นว่าครูปฐมวัยสามารถจัดประสบการณ์ให้เด็กมีพัฒนาการสูงขึ้นในทุกด้าน ทั้งนี้ เนื่องมาจากครูจัดประสบการณ์ โดยยึดหลักมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในหลักสูตร การศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับพัฒนาการของเด็กปฐมวัยหลังการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ทั้ง 4 ด้าน สามารถอภิปรายผลเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1.1 พัฒนาการด้านร่างกายของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-3 มีพัฒนาการในระดับ ควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.29 , 1.44 และ 1.54 และใน สัปดาห์ที่ 4-5 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.74 และ 2.10 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.51 ทั้งนี้เป็นผลมาจากครูจัดประสบการณ์ให้เด็กฝึกทักษะการโยน และรับลูกบอลด้วยมือทั้ง 2 ข้าง และส่งมอบให้เพื่อนได้ เดินขึ้น-ลงบันไดสลับเท้าได้ ตัดกระดาษตามแนวเส้นตรงโดยมีรอยหยัก เล็กน้อย ต่อบล็อกเป็นรูปร่างๆ ตามความคิดของตนเอง ร้อยลูกปัดที่มีเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 มม.

2.1.2 พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 - 2 มีพัฒนาการใน ระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.12 และ 1.37 ในสัปดาห์ที่ 3-4 เริ่มมีพัฒนาการในระดับปานกลางมีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.82 และ 2.11 จนในสัปดาห์ที่ 5-6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.51 และ 2.60 ทั้งนี้ เป็นผลมาจากครูจัดประสบการณ์ให้เด็กฝึกตนเองให้มีความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมายจน สำเร็จ แสดงออกทางอารมณ์ได้เหมาะสมกับบางสถานการณ์ สนใจและมีความสุขกับเสียงเพลง คนตรี และการเคลื่อนไหว ฟังพอใจในตนเองชื่นชมความสามารถและผลงานของตนเองและผู้อื่น ได้บ้าง มีความมั่นใจในตนเอง

2.1.3 พัฒนาการด้านสังคมของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1 มีพัฒนาการในระดับ ควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.50 และในสัปดาห์ที่ 2-5 เริ่มมีพัฒนาการใน ระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.51 , 1.87 , 2.18 และ 2.44 จน ในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.73 ทั้งนี้เป็นผลมาจากครู จัดประสบการณ์ให้เด็กโดยช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน รู้จักการรอคอยลำดับ

ก่อน – หลัง เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียนได้โดยมีการ ตักเตือนบางครั้ง รู้จักยกมือไหว้กล่าวคำ “สวัสดี” หรือ “ขอบคุณ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Brennan and Heather (2005) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่อง พฤติกรรม และปัจจัยทางสังคมของการอยู่ ร่วมกันของเด็กก่อนวัยเรียน ชั้นอนุบาลที่มีอายุ 4 ปี ทำการทดสอบการจัดกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ภายในห้องเรียนเดียวกันโดยการจัดตารางที่จะต้องให้เด็กทำ ใช้เวลา 6 ชั่วโมงต่อวัน ผู้วิจัยได้จัด กิจกรรมการเล่นสอดแทรกกับกิจกรรมหลัก หลังการจัดกิจกรรมเด็กเกิดความสนใจ และเกิด พัฒนาการทักษะทางสังคม

2.1.4 พัฒนาการด้านสติปัญญาของเด็กปฐมวัยในสัปดาห์ที่ 1-2 มีพัฒนาการใน ระดับควรปรับปรุง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยดังนี้ 1.04 , 1.13 และในสัปดาห์ที่ 3-5 เริ่มมี พัฒนาการในระดับปานกลาง มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ยเรียงลำดับดังนี้ 1.60 , 2.04 และ 2.34 จนในสัปดาห์ที่ 6 มีพัฒนาการในระดับดี มีคะแนนประเมินพัฒนาการเฉลี่ย 2.59 ทั้งนี้เป็นผล มาจากครูจัดประสบการณ์ให้เด็กโดยฝึกให้นักเรียนรู้จักซักถาม/ตอบ คำถามอะไร ทำไม่ อย่างไร สร้างผลงานตามความคิดของตนเองโดยมีรายละเอียดเพิ่มขึ้น จัดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ พุด คำคล้องจอง ร้องเพลงสั้นๆ ได้ เลือกหนังสือที่ตนสนใจให้ผู้อื่นอ่านให้ฟัง

2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้ปกครองต่อการจัดประสบการณ์ของครู ปฐมวัยโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์ ในภาพรวม มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก อาจเป็นผลมาจากที่เด็กมีพัฒนาการสูงขึ้นในทุกด้าน โดยมีพัฒนาการด้านร่างกาย ในระดับดีมี ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 พัฒนาการด้านจิตใจและอารมณ์ ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.66 พัฒนาการ ด้านสังคม ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 พัฒนาการด้านสติปัญญา ในระดับดีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.56 ประกอบกับทางโรงเรียนยังมีการจัดด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมโรงเรียนได้มีการ จัดระบบการทำความสะอาดและระบบการป้องกันความปลอดภัยที่ดีให้กับนักเรียนและบุคลากรใน โรงเรียน โดยเฉพาะอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ต้องสะอาดสวยงามน่าอยู่ มีการรักษาความ สะอาดอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำอย่างต่อเนื่อง ทุกคนมีส่วนร่วมในการรักษาสภาพอาคารเรียน ห้องเรียน ห้องน้ำ ด้านการให้ข้อมูลข่าวสาร โรงเรียนมีการจัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมของโรงเรียนได้แก่ กีฬาสี ด้านการจัดการเรียนการสอน ครูสามารถใช้สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็กนักเรียนที่เหมาะสมและ หลากหลาย มุ่งส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ให้นักเรียนกล้าแสดงออก ด้านการจัดบริการ นักเรียน โรงเรียนมีการส่งเสริมกิจกรรมการแปรงฟันเป็นประจำทุกวัน โรงอาหารสะอาดถูกหลัก อนามัย ภาชนะใส่อาหารมีความสะอาด และโรงเรียนมีการบริการอาหารกลางวันและอาหารเสริม ให้แก่นักเรียน ได้แก่ นมผลไม้ ถูกสุขอนามัย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 จากผลการประเมินพัฒนาการด้านร่างกายเด็กมีพัฒนาการช้ากว่าพัฒนาการด้านอื่น ดังนั้นครูควรฝึกให้เด็กได้พัฒนาส่วนต่างๆ ของร่างกายอย่างสม่ำเสมอเพื่อให้เด็กมีความพร้อมในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้อย่างคล่องแคล่ว

3.1.2 ครูควรจัดประสบการณ์การเรียนการสอนให้เด็กสร้างความคุ้นเคยกับเพื่อนในระยะแรกๆ เพื่อที่เด็กจะได้มีความกล้าแสดงออก มีความร่าเริง แจ่มใส และอารมณ์ดี

3.1.3 โรงเรียนควรติดป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสารหรือกิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้รับข่าวสารและเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางโรงเรียนจัดอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรมีการประเมินการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัยทุกปีการศึกษา

3.2.2 ควรศึกษาความต้องการของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ชื่อ นางสาวสุรรัตน์ โตเขียว
 สถานที่ทำงาน สำนักงานศึกษานิเทศการจังหวัดนครสวรรค์
 วุฒิการศึกษา ครุศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ศึกษานิเทศก์
2. ชื่อ นางสาวสมพร พิรอดรัตน์
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนอนุบาลเก้าเลี้ยว (วัดเก้าเลี้ยว) อ.เก้าเลี้ยว จ.นครสวรรค์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏ
 นครสวรรค์
 ปริญญาโท วิจัยและประเมินผลทางการศึกษามหาวิทยาลัยนเรศวร
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประสบการณ์สอนปฐมวัย 8 ปี
3. ชื่อ นางสาวจุฑาทิพย์ ชูเมฆ
 สถานที่ทำงาน โรงเรียนวัดคลองยาง “ประชาพัฒนา” อ.ชุมแสง จ.นครสวรรค์
 วุฒิการศึกษา ปริญญาตรี ครุศาสตร์บัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
 ปริญญาโท ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัย
 รามคำแหง
 ประสบการณ์หรือความชำนาญ ประสบการณ์สอนปฐมวัย 8 ปี

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			รวม	บันทึก
	(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
33. เล่นร่วมกับผู้อื่นได้ ตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป														
34. ปฏิบัติตามข้อตกลงของห้องเรียนและโรงเรียนได้โดยมีการตักเตือนบางครั้ง														
35. เริ่มรู้จักการเป็นผู้นำ - ผู้ตาม														
36. แต่งตัวได้ด้วยตนเอง														
37. รับประทานอาหารได้ด้วยตนเองโดยไม่หกเลอะเทอะ														
38. ช่วยเหลือตนเองในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวัน โดยต้องนำนํ้าบางครั้ง														
39. ระมัดระวัง และดูแลตนเองและผู้อื่นให้ปลอดภัย โดยมีผู้อื่นคอยตักเตือนบ้าง														
40. ทิ้งขยะถูกที่ เปิด - ปิดน้ำหลังการใช้ทุกครั้ง														
41. รู้จักยกมือไหว้กล่าวคำ “สวัสดี” หรือ “ขอบคุณ”														
พัฒนาการด้านสติปัญญา														

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			รวม	บันทึก
	(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
53.สามารถจัดหมวดหมู่ สิ่งของตามประเภท เดียวกันอย่างอิสระ และที่ ครูกำหนดได้														
54.เรียงลำดับสิ่งต่างๆ ได้ 4 – 5 ลำดับ														
55.นับเลขเรียงลำดับ 1 – 20														
56.บอกแสดงค่าจำนวน 1 – 5														
57.รู้ค่าและบอกค่าของ จำนวนมากกว่า-น้อยกว่า และเท่ากันได้														
58.บอกตำแหน่ง “บน”- “ล่าง”-“ใกล้”-“ไกล”														
59.ต่อภาพตัดต่อ 6-8 ชิ้น														
60.บอกเวลา เข้า กลางวัน กลางคืน														

ข้อเสนอแนะ

.....

ผู้ประเมิน.....

วันที่/...../.....

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			รวม	บันทึก
	(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
21.แสดงความรักเพื่อนและ สัตว์เลี้ยง.														
22.รู้จักขอโทษและให้ อภัย														
23.รักษาสິงของที่ใ้ ร่วมกัน														
24.รับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมายจนสำเร็จ														
25.สนใจและมีความสุข กับเสียงเพลง ดนตรี และ การเคลื่อนไหว														
26.ไม่แย่งหรือหยิบของ ผู้อื่นมาเป็นของตนเอง														
27.สนใจและมีความสุข ขณะทำงานศิลปะ														
28.สนใจและมีความสุข กับเสียงเพลงดนตรี และ การเคลื่อนไหว														
29.สร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะ														
30.แสดงท่าทาง/ เคลื่อนไหวประกอบ เพลง จังหวะและดนตรี														
31.สนใจและมีความสุข ในการชม/เล่น/ออกกำลังกาย														
พัฒนาการด้านสังคม														

รายการประเมิน	สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			สัปดาห์ที่			รวม	บันทึก
	(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)			(...../...../.....)				
	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1		
51.ขีดเขียนเป็นเส้นคล้ายตัวหนังสือ														
52.บอกชื่อและนามสกุลได้														
53.สามารถจัดหมวดหมู่สิ่งของตามประเภทเดียวกันอย่างอิสระ และที่ครูกำหนดได้														
54.เรียงลำดับสิ่งต่างๆ ได้ 4 – 5 ลำดับ														
55.นับเลขเรียงลำดับ 1 – 20														
56.บอกแสดงค่าจำนวน 1 – 5														
57.รู้ค่าและบอกค่าของจำนวนมากกว่า-น้อยกว่า และเท่ากันได้														
58.บอกตำแหน่ง “บน” – “ล่าง” – “ใกล้” – “ไกล”														
59.ต่อภาพตัดต่อ 6-8 ชิ้น														
60.บอกเวลา เช้า กลางวัน กลางคืน														

ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

ผู้ประเมิน.....

วันที่/...../.....

แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ปกครองที่มีต่อการจัดประสบการณ์ของครูปฐมวัย
โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครสวรรค์ เขต 2

คำชี้แจง : ขอความอนุเคราะห์ตอบแบบประเมิน โดยตอบคำถามลงในช่องว่างและช่องระดับที่เป็นความจริงที่สุด ในแต่ละหัวข้อ เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการเรียนการสอนโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด

1. ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม

- 1.1 เพศ ชาย หญิง
- 1.2 อายุ น้อยกว่า 20 ปี 30-40 ปี 50-60 ปี
- 1.3 ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มัธยมศึกษา ป.ตรี
- 1.4 อาชีพ รับจ้าง เกษตรกรรม รับราชการ
- อื่น.....

2. ท่านมีความพึงพอใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียนบ้านท่ามะกรูด มากน้อยเพียงใด

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อยที่สุด (1)
ด้านอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม					
1. อาคารสถานที่สะดวกเหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน					
2. บรรยากาศการเรียนช่วยเสริมแรงการเรียนรู้ของนักเรียนดีขึ้น					
3. แสงสว่างในห้องเรียนและบริเวณโดยรอบเพียงพอ					
4. ห้องเรียนและห้องน้ำมีการดูแลรักษาความสะอาดอยู่ตลอดเวลา					
ด้านการให้ข่าวสารข้อมูล					

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
5. จัดการประชุมผู้ปกครองเพื่อเผยแพร่ ข่าวสารข้อมูลของโรงเรียน					
6. การจัดประชาสัมพันธ์ให้นักเรียนได้รับ ข่าวสารอย่างสม่ำเสมอ					
7. จัดทำรายงานประจำปีของโรงเรียนให้ ผู้ปกครองทราบ					
8. เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการ ทำกิจกรรมของโรงเรียนได้แก่ กีฬาสี เป็น ต้น					
9. การติดป้ายประชาสัมพันธ์ข่าวสาร					
ด้านการจัดการเรียนการสอน					
10. ครูจัดประสบการณ์ที่มุ่งส่งเสริมความคิด ริเริ่มสร้างสรรค์ให้นักเรียนกล้าแสดงออก					
11. ครูมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีกับผู้ปกครองและ เอาใจใส่ต่อนักเรียน					
12. ครูใช้สื่อที่ส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก นักเรียนที่เหมาะสม					
และหลากหลาย					
13. ครูมีบุคลิกภาพเป็นแบบอย่างที่ดี					
14. นักเรียนมีพัฒนาการสมบูรณ์ตามวัย					
15. แสดงกิจกรรมรยาทเหมาะสม มีสัมมา คารวะ เหมาะสมกับกาลเทศะ					
ด้านการจัดบริการนักเรียน					
16. สถานศึกษาบริการอาหารกลางวันและ อาหารเสริม ได้แก่ นม ผลไม้ ถูกสุขอนามัย					

ประเด็นความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด (5)	มาก (4)	ปานกลาง (3)	น้อย (2)	น้อย ที่สุด (1)
17. มีการตรวจสอบสภาพร่างกาย อย่างสม่ำเสมอ					
18. มีการตรวจสอบรายชื่อ จำนวนเด็กที่มาโรงเรียนเป็นประจำ					
19. มีการส่งเสริมกิจกรรมการแปรงฟันเป็นประจำทุกวัน					
20. โรงอาหารสะอาดถูกหลักอนามัย ภาชนะใส่อาหารมีความสะอาด					

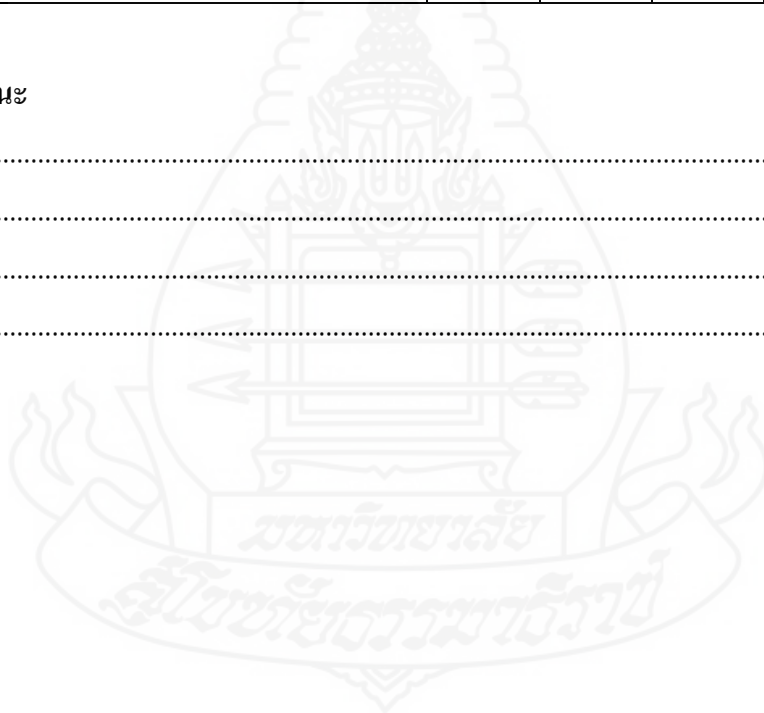
ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

บรรณานุกรม

มหาวิทยาลัย

สกลนครราชภัฏ

บรรณานุกรม

- กมลรัตน์ ก่อกาญจนวงษ์. (2550). ผลของการใช้กระบวนการประเมินพัฒนาการ โดยใช้บริบท เป็นฐานที่มีต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัย อนุบาล. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 สำหรับเด็กอายุ 3-5 ปี. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กุลยา ตันติผวาชีวะ. (2551). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เบริน-เบส บั๊คส์.
- จักรกฤษณ์ จันทะคุณ. (2552). ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล คนละความหมาย. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/321886> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560)
- จุไรรัตน์ เปรมวรเวทย์. (2550). พัฒนาการของมนุษย์. เข้าถึงได้จาก : <https://sites.google.com/site/karcadprabkarnkarreynru/home> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560)
- ชรินทร์ ธีระตัน. (2546). การประเมินการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กระดับก่อนประถมศึกษาใน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. อุบลราชธานี : สถาบันราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชวลา สุขโข. (2553). ผลของการจัดประสบการณ์แบบโครงการที่มีต่อพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร, กำแพงเพชร.
- เชาว์ อินัย. (2553). การประเมินโครงการ: Program Evaluation. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์.
- ญาณิสรา บุญพิมพ์. (2552). การส่งเสริมพัฒนาการทางด้านกล้ามเนื้อเล็กของเด็กปฐมวัย โดยใช้ กิจกรรมประกอบอาหารประเภทขนมไทย. (ปริญญาานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.
- ณัฐจนิช สมะจิตร. (2551). การพัฒนาความสามารถในการคิดแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยโดยการ จัด ประสบการณ์ด้วยกระบวนการวิจัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

- ทัศนียา กาพพันธ์. (2555). *ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่องานโรงเรียนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนปราโมชวิทยารามอินทรา. (สารนิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.*
- เทิดศักดิ์ สุขคง. (2553). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการของเด็กปฐมวัย. เข้าถึงได้จาก : <http://nongnuan.blogspot.com/> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560).*
- ชนชพร ตั้งธรรมกุล. (2556). *การวัดและประเมินผลการเรียนรู้. เข้าถึงได้จาก : <http://sorp16.blogspot.com/2013/07/measurement-assessment-evaluation.html> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560)*
- นพมล บัวซ้อน. (2551). *พฤติกรรมและการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาล บ่อพลอย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาญจนบุรี เขต 2. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.*
- นิภา มาฤทธิ์. (2556). *ความต้องการการนิเทศการสอนของครูผู้สอนระดับปฐมวัย โรงเรียนในกลุ่ม ศรีราชา 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเขต 3 อำเภอศรีราชา. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา. pp. 491-504.*
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.*
- บุษกร กันนา. (2554). *ผลการจัดประสบการณ์ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติของเด็กปฐมวัยชั้นอนุบาลปีที่ 2 โรงเรียนรุ่งกวาง (จันทิมา). (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, เชียงราย.*
- ผายวารี ประชาสะวัต. (2555). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาความสามารถของผู้ดูแลเด็กด้านการประเมินพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.*
- พิสนุ ฟองศรี. (2550). *การประเมินทางการศึกษา: แนวคิดสู่การปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: เทียมฟ้าการพิมพ์.*
- ภูมิชนะ เกิดพงษ์. (2551). *การวัดผลกับการประเมินผลคืออะไร. เข้าถึงได้จาก : <https://www.gotoknow.org/posts/181202> (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560).*
- ยุพา ศรีวิวัฒน์. (2553). *การจัดประสบการณ์การเรียนรู้วิถีชีวิตชุมชนบ้านกงลาด เพื่อพัฒนาคุณลักษณะ ตามแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียงสำหรับนักเรียนอนุบาล. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม, นครปฐม.*
- เขาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การบริหารและการนิเทศการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.*

- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุคส์พับลิเคชั่นส์.
- ลักขมี ชุมภูธร. (2550). *การศึกษาสภาพการวัดและประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, สุราษฎร์ธานี.
- วสุรี ทิพนนต์. (2555). *ความรู้และเจตคติที่มีต่อการประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัยของครูผู้สอนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสระบุรี เขต 2*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, สระบุรี.
- ศิรินันท์ ลักขิตานนท์. (2550). *ความสามารถในการแก้ปัญหาและความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยโรงเรียนอนุบาลปากท่อ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง, ราชบุรี.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *นโยบายและยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับปฐมวัย (0 – 5 ปี) ระยะยาว พ.ศ. 2550 – 2559*. กรุงเทพฯ: วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- สถาบันพัฒนาวิชาการและประเมินผล. (2548). *คู่มือการจัดการศึกษาตามหลักสูตรปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: เอส.วี.เจ.พรินต์ติ้ง.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2550). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- สุภา บุญพึง. (2553). *การเปรียบเทียบความสามารถทางภาษาและความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การสอนภาษาแบบธรรมชาติ กับ แบบฮาร์ทส*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- เสาวภา ไชยยา. (2557). *การพัฒนาทักษะการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่พูดภาษาไทยถิ่นเหนือ โดยการจัดประสบการณ์เรียนรู้ตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย, เชียงราย.
- อาภรณ์ อ่อนคง. (2556). *ประสิทธิผล.เข้าถึงได้จาก* : http://aporn123.blogspot.com/2013/06/blog-post_28.html (วันที่ค้นข้อมูล : 23 ตุลาคม 2560).
- Brennan, and Heather R. (2005). *Behavioral and Social Effects of Inclusion at the Preschool Level: Exploring an Integrated Early Childhood Classroom*. ERIC. <http://www.eric.ed.gov/ERICWebPorta/search..2010>.

Figueroa. (1985). *The Role of Evaluation of Pre-school Children in Education Praclice*. New Jersey : Prentice-Hall.

McAfee, O.& Leong, D. (2002). *Assessing and guiding young children's development and learning*. Boston, MA : Allyn & Bacon.

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวปิยาภรณ์ รำไพ
วัน เดือน ปีเกิด	6 มีนาคม 2529
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดนครสวรรค์
ประวัติการศึกษา	ครุศาสตร์บัณฑิต (การศึกษาปฐมวัย) มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ปีการศึกษา 2547
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านท่ามะกรูด จังหวัดนครสวรรค์
ตำแหน่ง	ครู คศ.1

